

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

9 juin 2021

PROPOSITION DE LOI

**allongeant le congé de deuil
accordé lors du décès du partenaire
ou d'un enfant cohabitant et ouvrant
le droit au congé de deuil lors du décès
d'un frère, d'une sœur ou d'un grand-parent
par remariage**

**Proposition de loi modifiant la réglementation
en vue d'allonger le congé de deuil**

**Proposition de loi visant à porter à dix jours
le congé en cas de décès d'un membre
de la famille proche**

**Proposition de loi modifiant la réglementation
en matière de congé de deuil**

**Proposition de loi permettant au travailleur de
s'absenter pendant 10 jours en cas de décès
d'une personne proche**

**Proposition de loi modifiant l'arrêté royal
du 28 août 1963 relatif au maintien de la
rémunération normale des ouvriers, des
travailleurs domestiques, des employés et
des travailleurs engagés pour le Service des
Bâtiments de navigation intérieure pour les
jours d'absence à l'occasion d'événements
familiaux ou en vue de l'accomplissement
d'obligations civiques ou de missions civiles**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES SOCIALES, DE L'EMPLOI ET
DES PENSIONS
PAR
MME **Florence REUTER**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

9 juni 2021

WETSVOORSTEL

**tot uitbreiding van het rouwverlof
bij het overlijden van een partner
of een inwonend kind en
het openstellen van rouwverlof bij
het overlijden van een stiefbroer, -zus
of -grootouder**

**Wetsvoorstel tot wijziging van de regelgeving
wat de verlenging van het rouwverlof betreft**

**Wetsvoorstel tot verlenging van het
rouwverlof tot tien dagen bij overlijden
van een naast familielid**

**Wetsvoorstel tot wijziging van de regeling
betreffende het rouwverlof**

**Wetsvoorstel teneinde de werknemer recht
te geven op tien dagen rouwverlof bij het
overlijden van een naastbestaande**

**Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk
besluit van 28 augustus 1963 betreffende
het behoud van het normaal loon van
werklieden, de dienstboden, de bedienden
en de werknemers aangeworven voor de
dienst op binnenschepen, voor afwezigheden
ter gelegenheid van familiegebeurtenissen
of voor de vervulling van staatsburgerlijke
verplichtingen of van burgerlijke opdrachten**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR SOCIALE ZAKEN, WERK
EN PENSIOENEN
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Florence REUTER**

04791

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**

Président/Voorzitter: Marie-Colline Leroy

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Björn Anseeuw, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel
Ecolo-Groen	Cécile Cornet, Marie-Colline Leroy, Evita Willaert
PS	Jean-Marc Delizée, Marc Goblet, Sophie Thémont
VB	Ellen Samyn, Hans Verreyt
MR	Christophe Bombled, Florence Reuter
CD&V	Nahima Lanjri
PVDA-PTB	Nadia Moscufo
Open Vld	Tania De Jonge
Vooruit	Anja Vanrobaeys

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Frieda Gijbels, Sigrid Goethals, Katrien Houtmeyers, Wouter Raskin
Barbara Creemers, Laurence Hennuy, Dieter Vanbesien, Gilles Vanden Burre
Leslie Leoni, Eliane Tillieux, Philippe Tison
Ortwin Depoortere, Dominiek Sneppe, Frank Troosters
Daniel Bacquelaine, Denis Ducarme, Vincent Scourneau
Nathalie Muylle, Els Van Hoof
Gaby Colebunders, Sofie Merckx
Maggie De Block, Egbert Lachaert
Vicky Reynaert, Gitta Vanpeborgh

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:

cdH	Catherine Fonck
-----	-----------------

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant – Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

SOMMAIRE	Pages
I. Exposés introductifs	4
A. Proposition de loi allongeant le congé de deuil accordé lors du décès du partenaire ou d'un enfant cohabitant et ouvrant le droit au congé de deuil lors du décès d'un frère, d'une sœur ou d'un grand-parent par remariage, DOC 55 643/1	4
B. Proposition de loi modifiant la réglementation en vue d'allonger le congé de deuil, DOC 55 86/1 ...	4
C. Proposition de loi visant à porter à dix jours le congé en cas de décès d'un membre de la famille proche, DOC 55 538/1	6
D. Proposition de loi modifiant la réglementation en matière de congé de deuil, DOC 55 990/1	7
E. Proposition de loi permettant au travailleur de s'absenter pendant 10 jours en cas de décès d'une personne proche, DOC 55 1078/1	7
F. Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 28 août 1963 relatif au maintien de la rémunération normale des ouvriers, des travailleurs domestiques, des employés et des travailleurs engagés pour le Service des Bâtiments de navigation intérieure pour les jours d'absence à l'occasion d'événements familiaux ou en vue de l'accomplissement d'obligations civiques ou de missions civiles, DOC 55 1733/1	8
II. Discussion générale	10
III. Discussion des articles et votes	24

Voir:

Doc 55 0643/ (2019/2020):

001: Proposition de loi de Mme Lanjri.
002 à 004: Amendements.

Voir aussi:

006: Texte adopté par la commission.

Doc 55 0086/ (S.E. 2019):

001: Proposition de loi de Mme Kitir et consorts.
002: Amendements.

Doc 55 0538/ (2019 S.E.):

001: Proposition de loi de Mme Fonck.
002: Modification auteur.
003: Amendements.

Doc 55 0990/ (2019/2020):

001: Proposition de loi de Mme Leroy et consorts.

Doc 55 1078/ (2019/2020):

001: Proposition de loi de Mme Thémont et consorts.

Doc 55 1733/ (2020/2021):

001: Proposition de loi de Mme Samyn et consorts.

INHOUD	Blz.
I. Inleidende uiteenzettingen	4
A. Wetsvoorstel tot uitbreiding van het rouwverlof bij het overlijden van een partner of een inwonend kind en het openstellen van rouwverlof bij het overlijden van een stiefbroer, -zus of -grootouder (DOC 55 0643/001)	4
B. Wetsvoorstel tot wijziging van de regelgeving wat de verlenging van het rouwverlof betreft (DOC 55 0086/001)	4
C. Wetsvoorstel tot verlenging van het rouwverlof tot tien dagen bij overlijden van een naast familielid (DOC 55 0538/001)	6
D. Wetsvoorstel tot wijziging van de regeling betreffende het rouwverlof (DOC 55 0990/001)	7
E. Wetsvoorstel teneinde de werknemer recht te geven op tien dagen rouwverlof bij het overlijden van een naastbestaande (DOC 55 1078/001)	7
F. Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 augustus 1963 betreffende het behoud van het normaal loon van werklieden, de dienstboden, de bedienden en de werknemers aangeworven voor de dienst op binnenschepen, voor afwezigheden ter gelegenheid van familiegebeurtenissen of voor de vervulling van staatsburgerlijke verplichtingen of van burgerlijke opdrachten (DOC 55 1733/001)	8
II. Algemene bespreking	10
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	24

Zie:

Doc 55 0643/ (2019/2020):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Lanjri.
002 tot 004: Amendementen.

Zie ook:

006: Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 55 0086/ (B.Z. 2019):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Kitir c.s.
002: Amendementen.

Doc 55 0538/ (2019 B.Z.):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Fonck.
002: Wijziging indiener.
003: Amendementen.

Doc 55 0990/ (2019/2020):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Leroy c.s.

Doc 55 1078/ (2019/2020):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Thémont c.s.).

Doc 55 1733/ (2020/2021):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Samyn c.s.).

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné les propositions de loi jointes au cours de ses réunions des 19 février 2020, 23 février, 3 mars et 26 mai 2021.

Lors de sa réunion du 19 février 2020, la commission a décidé de demander l'avis de la Ligue des Familles et du Gezinsbond. Ces avis ont été transmis aux membres de la commission.

Lors de sa réunion du 23 février 2021, la commission a décidé d'organiser des auditions, qui ont eu lieu de 3 mars 2021, dont le rapport figure en annexe.

I. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Proposition de loi allongeant le congé de deuil accordé lors du décès du partenaire ou d'un enfant cohabitant et ouvrant le droit au congé de deuil lors du décès d'un frère, d'une sœur ou d'un grand-parent par remariage, DOC 55 643/1

Mme Nahima Lanjri (CD&V) indique vouloir porter de trois à dix jours le congé de deuil accordé lors du décès du partenaire ou d'un enfant cohabitant. Cette proposition s'inscrit dans la suite logique de la prise de conscience médicale de la nécessité de prévoir suffisamment de temps pour un travail de deuil naturel et normal. En outre, le droit au congé de deuil est ouvert à la suite du décès d'un frère, d'une sœur ou d'un grand-parent par remariage.

B. Proposition de loi modifiant la réglementation en vue d'allonger le congé de deuil, DOC 55 86/1

Mme Meryame Kitir (sp.a) présente la proposition de loi, qui reprend le texte de la proposition de loi DOC 54 1280/001.

Le décès d'un proche – aussi inévitable soit-il – est toujours un événement douloureux. Chacun vit de manière personnelle le deuil qui le frappe. Pour certains, il est préférable de reprendre au plus vite le cours normal de leur quotidien, tandis que d'autres en sont incapables dans un premier temps. D'autres encore pourront penser qu'il vaut mieux reprendre immédiatement leurs activités habituelles, pour s'apercevoir à un moment donné qu'ils n'y parviennent pas vraiment.

D'autre part, le décès d'un proche impose de régler certaines questions administratives et pratiques et l'on

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft de samengevoegde wetsvoorstellen besproken tijdens haar vergaderingen van 19 februari 2020 en van 23 februari, 3 maart en 26 mei 2021.

Tijdens haar vergadering van 19 februari 2020 heeft de commissie beslist het advies in te winnen van de *Ligue des Familles* en van de Gezinsbond. De beide adviezen werden ter beschikking gesteld van de commissieleden.

Tijdens haar vergadering van 23 februari 2021 heeft de commissie beslist hoorzittingen te houden. Ze hebben plaatsgehad op 3 maart 2021 en het verslag ervan gaat als bijlage.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Wetsvoorstel tot uitbreiding van het rouwverlof bij het overlijden van een partner of een inwonend kind en het openstellen van rouwverlof bij het overlijden van een stiefbroer, -zus of -grootouder (DOC 55 0643/001)

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) geeft aan dat zij het rouwverlof van drie tot tien dagen wil uitbreiden voor wie een partner of een inwonend kind verliest. Dit is het logische gevolg van het medische inzicht dat voor een natuurlijk en normaal rouwproces voldoende tijd moet worden uitgetrokken. Daarnaast zal het rouwverlof voortaan ook kunnen worden opgenomen bij het overlijden van een stiefbroer, -zus of -grootouder.

B. Wetsvoorstel tot wijziging van de regelgeving wat de verlenging van het rouwverlof betreft (DOC 55 0086/001)

Mevrouw Meryame Kitir (sp.a) geeft toelichting bij het wetsvoorstel, dat de tekst overneemt van wetsvoorstel DOC 54 1280/001.

Het overlijden van een naaste is – hoe onvermijdelijk ook – steeds een pijnlijke gebeurtenis. Iedere mens beleeft het verwerkingsproces op zijn eigen manier. Sommigen nemen best zo snel mogelijk de draad van het dagelijkse leven opnieuw op, terwijl anderen daar niet meteen toe in staat zijn. Nog anderen zijn misschien van oordeel dat zij best onmiddellijk hun gewone bezigheden hervatten, totdat zij op een dag ervaren dat zij het nog moeilijk hebben.

Het overlijden van een naaste vergt bovendien de afhandeling van een aantal administratieve en praktische

n'y arrive pas toujours pendant la période du travail de deuil. Ces divers éléments mettent en évidence quelques lacunes de l'arrêté royal du 28 août 1963 réglant les jours d'absence à l'occasion notamment du décès de certains proches.

Tout d'abord, le nombre de jours d'absence auxquels un travailleur a droit avec maintien de sa rémunération est très limité: il varie de un à trois jours suivant le lien qui unissait le travailleur au défunt. Bien qu'il soit évidemment délicat de définir une "échelle du chagrin", nous retiendrons malgré tout cette option.

La présente proposition règle tout d'abord l'augmentation du nombre de jours durant lesquels le travailleur a le droit de s'absenter pour pouvoir faire son travail de deuil. Bien qu'à cet égard le vécu de chacun soit différent, deux à trois jours de congé (régime actuel) seront généralement insuffisants pour mener à bien ce travail de deuil et régler un certain nombre de formalités. Il n'est pas souhaitable que le proche doive puiser dans ses jours de congé ordinaires (à supposer qu'il lui en reste au moment du décès) ou solliciter l'assurance-maladie. Il peut arriver que le travail de deuil engendre des troubles d'ordre physique ou psychique, mais il serait injuste "d'exiger" que cet état soit reconnu comme une affection médicale pour pouvoir apaiser sa souffrance pendant une période se prolongeant au-delà des deux à trois jours actuellement prévus.

C'est la raison pour laquelle la proposition porte le nombre de jours d'absence auxquels les proches visés à l'article 2, alinéa 1^{er}, 5^o et 6^o ont droit à, respectivement, dix et cinq jours. Pour que les employeurs ne soient pas les seuls à supporter l'impact de ces absences supplémentaires, les bénéficiaires percevront durant cette période une indemnité à la charge de l'INAMI. Le montant de cette indemnité est fixé forfaitairement et correspondra à la somme maximale pouvant être accordée dans le cadre du congé de paternité.

Financer l'octroi de l'indemnité par l'assurance soins de santé et indemnités relève d'un choix délibéré. Comme indiqué précédemment, à l'heure actuelle, certains proches sollicitent déjà cette assurance dans le cadre du processus de deuil. De plus, et c'est tout aussi important, la période durant laquelle le droit peut être exercé est étendue. Suivant la réglementation actuelle, les jours d'absence doivent être pris entre le moment du décès et les funérailles. Nul ne contestera que le travail de deuil ne se limite pas à cette période. Certes, pour certaines personnes, reprendre rapidement le cours de la vie quotidienne, y compris sur le plan professionnel, pourra être salutaire, mais il pourrait s'avérer que ce

zaken waartoe men niet altijd komt tijdens de periode van het verwerkingsproces. Het koninklijk besluit van 28 augustus 1963, dat de afwezigheidsdagen voor onder meer het overlijden van naaste familieleden regelt, schiet op onder meer die punten tekort.

Ten eerste is het aantal dagen afwezigheid waarop een werknemer recht heeft met loonbehoud zeer beperkt: het varieert van één tot drie, naargelang van de band die de werknemer met de overledene had. Hoewel het uiteraard een kiese onderneming is een soort van gradatie in het leed vast te stellen, wordt toch voor deze weg gekozen.

Dit wetsvoorstel beoogt in eerste instantie de verhoging van het aantal dagen te regelen dat de werknemer afwezig mag zijn voor het verwerkingsproces. Hoewel dit voor eenieder verschillend is, zullen twee à drie dagen (huidige regeling) veelal ontoereikend zijn voor het verwerkingsproces en voor de afwikkeling van een aantal praktische zaken. Het is niet wenselijk dat de nabestaande dan een beroep moet doen op zijn gewone verlofdagen (in de mate dat er bij het overlijden nog resten) of op de ziekteverzekering. Het rouwproces zal misschien tot lichamelijke of geestelijke klachten aanleiding geven, doch het is onterecht te "eisen" dat die gesteldheid als medische aandoening wordt erkend, om het verwerkingsleed te kunnen dragen over de twee à drie dagen waarin thans is voorzien.

Daarom strekt dit wetsvoorstel ertoe het aantal afwezigheidsdagen waarop de nabestaanden als bedoeld in artikel 2, eerste lid, 5^o en 6^o, recht hebben, op respectievelijk tien en vijf dagen te brengen. Om ervoor te zorgen dat de impact van deze bijkomende afwezigheden niet alleen door de werkgevers moet worden gedragen, zullen de rechthebbenden gedurende deze dagen recht hebben op een uitkering ten laste van het RIZIV. Het bedrag van die uitkering is forfaitair bepaald en is gelijk aan het maximumbedrag dat kan worden toegekend in het kader van het vaderschapsverlof.

Dat de uitkering door de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wordt toegekend, is een welbewuste keuze. Zoals eerder aangegeven zullen nabestaanden nu al een beroep op deze verzekering doen in het kader van het verwerkingsproces. Daarnaast – en dit is even belangrijk – zou de periode voor de opname van het recht worden uitgebreid. Volgens de huidige regelgeving kunnen de afwezigheidsdagen worden opgenomen tussen het moment van het overlijden en de begrafenis. Niemand zal ontkennen dat het rouw- en verwerkingsproces langer duurt dan die periode. Zeker voor sommige mensen kan het snel heropnemen van het dagelijkse leven, inclusief de beroepsbezigheid,

n'était finalement pas le meilleur choix. Il peut aussi arriver que des personnes parviennent à reprendre vite et bien le cours de leur vie quotidienne mais qu'elles éprouvent des difficultés, par exemple, au moment de l'anniversaire du défunt, à la date "anniversaire" de son décès, à la Toussaint, etc.

C. Proposition de loi visant à porter à dix jours le congé en cas de décès d'un membre de la famille proche, DOC 55 538/1

Mme Catherine Fonck (cdH) présente proposition de loi, qui reprend le texte des propositions de loi DOC 54 0026/001, DOC 53 0136/001 et DOC 52 1724/001.

En vertu de la loi relative aux contrats de travail, le travailleur peut s'absenter de son travail à l'occasion de certains événements familiaux. C'est ce qu'on appelle les "congés de circonstances" ou le "petit chômage".

Le décès d'un proche fait partie de ces événements donnant lieu à un congé. Sa durée varie en fonction des liens qui unissaient la personne décédée et le travailleur. Lorsque le défunt est considéré comme plus éloigné, le congé se limite au jour des funérailles ou à deux jours maximum. Ces cas de congé de deuil ne font pas l'objet de la présente proposition.

La proposition vise les cas de décès dans le cercle immédiat du travailleur, c'est-à-dire lorsque la personne décédée était le conjoint du travailleur, un enfant du travailleur ou de son conjoint, son père, sa mère, son beau-père, sa belle-mère, le second mari de sa mère ou la seconde épouse de son père. Selon les règles en vigueur, le congé est alors de trois jours, à choisir par le travailleur dans la période commençant le jour du décès et finissant le jour des funérailles.

Il est évident que trois jours ne suffisent pas pour surmonter le choc du décès d'une personne aussi proche. Ce délai est à peine suffisant pour organiser les funérailles et entreprendre les démarches nécessaires en cas de décès. Dans la pratique, on s'aperçoit d'ailleurs que les travailleurs demandent souvent des congés pour cause de maladie pour pouvoir s'absenter plus longtemps du travail. Cette situation n'est pas satisfaisante. C'est pourquoi, l'auteur de la présente proposition souhaite prolonger le congé de deuil pour le porter à dix jours dans le cas du décès d'une personne très proche, comme le conjoint ou un enfant.

weliswaar heilzaam zijn, maar na enige tijd kan blijken dat dit misschien toch niet de beste keuze was. Of het kan zijn dat mensen goed en snel de draad van hun dagelijkse leven opnieuw oppikken maar dat zij het moeilijker krijgen op bijvoorbeeld de verjaardag van de overledene, de "verjaardag" van het overlijden, rond Allerheiligen enzovoort.

C. Wetsvoorstel tot verlenging van het rouwverlof tot tien dagen bij overlijden van een naast familielid (DOC 55 0538/001)

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) geeft toelichting bij het wetsvoorstel, dat de tekst overneemt van de wetsvoorstellen DOC 54 0026/001, DOC 53 0136/001 en DOC 52 1724/001.

Krachtens de wet op de arbeidsovereenkomsten heeft de werknemer het recht om naar aanleiding van bepaalde familiegebeurtenissen van het werk afwezig te zijn, door middel van buitengewoon verlof (ook "omstandigheidsverlof" of "klein verlet" genoemd).

Het overlijden van een naast familielid is een van de gebeurtenissen waarvoor verlof kan worden opgenomen. De duur ervan varieert naargelang van de band tussen de overledene en de werknemer. Wanneer de overledene als een verdere verwant wordt beschouwd, is het verlof beperkt tot de dag van de begrafenis of tot hoogstens twee dagen. Over die gevallen van rouwverlof gaat dit wetsvoorstel niet.

Het wetsvoorstel beoogt de gevallen van overlijden in de naaste kring van de werknemer, dat wil zeggen wanneer de overledene de partner is, een kind van de betrokkene of van diens partner, zijn of haar vader, moeder, schoonvader of schoonmoeder, de tweede echtgenoot van zijn of haar moeder of de tweede echtgenote van zijn of haar vader. Volgens de geldende regels heeft de werknemer dan recht op drie dagen verlof, vrij te kiezen in de periode tussen de dag van het overlijden en die van de begrafenis.

Het is duidelijk dat drie dagen niet volstaan om de schok van het overlijden van een dergelijke naaste persoon te boven te komen. Die termijn volstaat amper om de begrafenis te regelen en alle andere stappen die als gevolg van het overlijden moeten worden ondernomen. In de praktijk blijken werknemers trouwens vaak ziekteverlof aan te vragen om langer van het werk afwezig te kunnen zijn. Die situatie schenkt geen voldoening. Daarom wil de indienster van dit wetsvoorstel het rouwverlof tot tien dagen uitbreiden bij overlijden van een naast familielid, zoals de partner, een kind enzovoort.

Il est important que le travailleur ait la possibilité de prendre du temps pour faire son deuil et apaiser son chagrin. De plus, d'un point de vue psychologique, il est préférable que le deuil soit véritablement reconnu et admis, en accordant des congés pour cette circonstance particulière, plutôt que de "masquer" le deuil derrière un congé pour cause de maladie.

Ces nouveaux jours de congé ne devraient pas perturber de manière excessive l'organisation des entreprises. En effet, on peut comprendre que le travailleur confronté à un deuil ne soit pas en état de se concentrer sur son travail et, par conséquent, l'entreprise ne pourrait de toute façon pas exiger le même rendement que d'habitude de la part de son salarié.

De plus, les sept jours supplémentaires octroyés par la présente proposition ne seraient pas à charge de l'employeur mais de l'assurance maladie-invalidité. Par ailleurs, dans d'autres cas d'événements familiaux, comme la naissance ou l'adoption d'un enfant, c'est l'assurance maladie-invalidité qui prend en charge l'indemnisation du congé.

Le système adopté serait donc très proche des règles en matière de congé de paternité où l'employeur prend en charge la rémunération du travailleur pendant les trois premiers jours et l'assurance maladie-invalidité octroie une allocation pour les sept jours suivants.

D. Proposition de loi modifiant la réglementation en matière de congé de deuil, DOC 55 990/1

Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen) indique que la proposition de loi vise à augmenter à dix jours ouvrables le congé de deuil accordé aux travailleurs qui sont confrontés au décès d'un partenaire cohabitant ou d'un enfant, qu'il s'agisse de leur enfant ou d'un enfant du partenaire et à cinq jours ouvrables le congé de deuil accordé aux travailleurs confrontés au décès d'un père, mère, beau-père, belle-mère, d'un (beau-)frère ou d'une (belle-)sœur.

Ces jours de congé pourront être pris dans l'année qui suit le décès.

E. Proposition de loi permettant au travailleur de s'absenter pendant 10 jours en cas de décès d'une personne proche, DOC 55 1078/1

Mme Sophie Thémont (PS) rappelle que la réglementation actuelle permet au travailleur, confronté au décès, notamment, de son conjoint ou d'un enfant de s'absenter du travail pendant une période de trois jours à prendre entre la date du décès et le jour des funérailles.

Het is belangrijk dat de werknemer de tijd krijgt om het rouwproces door te maken en zijn leed te verlichten. Uit psychologisch standpunt is het bovendien beter de rouw als volwaardig te erkennen en te aanvaarden door voor die bijzondere omstandigheid verlof toe te kennen in plaats van de rouw te doen "verbergen" achter ziekteverlof.

Die bijkomende verlofdagen zullen de organisatie van de ondernemingen niet buitenmatig verstoren. Het valt immers te begrijpen dat een werknemer in rouw zich niet op zijn werk zal kunnen concentreren en bijgevolg zou de werkgever van hem geenszins hetzelfde rendement als anders kunnen eisen.

Daarenboven zouden de zeven extra dagen die dit wetsvoorstel beoogt toe te kennen, niet ten laste van de werkgever maar van de ziekte- en invaliditeitsverzekering vallen. Bij andere familiegebeurtenissen, zoals de geboorte of de adoptie van een kind, komt het verlof trouwens voor rekening van de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

De aangenomen regeling zou dus sterk lijken op die welke geldt voor het vaderschapsverlof, waarbij de werkgever het loon van de werknemer gedurende de eerste drie dagen voor zijn rekening neemt en de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor de daaropvolgende zeven dagen een uitkering toekent.

D. Wetsvoorstel tot wijziging van de regeling betreffende het rouwverlof (DOC 55 0990/001)

Mevrouw Evita Willaert (Ecolo-Groen) geeft aan dat het wetsvoorstel ertoe strekt het rouwverlof uit te breiden tot tien werkdagen voor de werknemers die worden geconfronteerd met het overlijden van een samenwonende partner of een kind, hetzij een eigen kind, hetzij een kind van die partner. Daarnaast wordt het rouwverlof tot vijf werkdagen uitgebreid voor de werknemers van wie de vader, moeder, schoonvader, schoonmoeder, (schoon-)broer of (schoon-)zus is overleden.

Die verlofdagen kunnen vrij worden opgenomen in een periode van één jaar vanaf het overlijden.

E. Wetsvoorstel teneinde de werknemer recht te geven op tien dagen rouwverlof bij het overlijden van een naastbestaande (DOC 55 1078/001)

Mevrouw Sophie Thémont (PS) wijst erop dat, krachtens de huidige regelgeving, de werknemer bij het overlijden van de partner of van een kind gedurende drie dagen, tussen de dag van het overlijden en die van de begrafenis, afwezig mag zijn van het werk.

Ce délai est cependant trop court pour faire son deuil et se remettre d'un événement si dramatique. D'autant plus que ce délai sert également à accomplir toute une série de tâches comme l'accomplissement des démarches administratives liées à l'organisation des obsèques et de la succession. Dans les faits, de nombreux travailleurs, inaptes à reprendre le travail, sont contraints de sacrifier des jours de congé ou d'accomplir des démarches pour obtenir un arrêt maladie.

La situation actuelle est donc loin d'être satisfaisante. La présente proposition de loi étend donc cette période d'absence pour deuil à 10 jours en ce qui concerne le décès, notamment, du concubin ou d'un enfant. Allonger cette période de deuil participe à la reconnaissance de la douleur des personnes confrontées à ce type de drame et rend légitime leur absence au travail. Cette proposition de loi permet également de déculpabiliser les personnes qui ont besoin de plus de 3 jours pour être apte à reprendre le travail.

Chaque travailleur, confronté à une telle situation, doit pouvoir bénéficier du temps nécessaire afin de faire son deuil et de se remettre (autant que possible) de cette situation dramatique. Il convient également de ne pas pénaliser le travailleur qui décide de bénéficier de cette période de congé pour deuil. C'est pourquoi, comme actuellement, sa rémunération lui est octroyée dans son intégralité.

En outre, afin de respecter le rythme de chacun, cette période de deuil est rendue plus flexible. En effet, les 10 jours d'absence au travail pourront être pris dans l'année qui suit le décès. Cette flexibilisation est également prévue en ce qui concerne le décès d'autres membres de la famille.

Une disposition analogue est prévue pour les agents de l'État. En ce qui concerne les travailleurs indépendants, il est prévu une indemnité afin que ceux-ci puissent interrompre temporairement leur activité.

F. Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 28 août 1963 relatif au maintien de la rémunération normale des ouvriers, des travailleurs domestiques, des employés et des travailleurs engagés pour le Service des Bâtiments de navigation intérieure pour les jours d'absence à l'occasion d'événements familiaux ou en vue de l'accomplissement d'obligations civiles ou de missions civiles, DOC 55 1733/1

Mme Ellen Samyn (VB) indique qu'en vertu de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, de l'arrêté royal du 19 novembre 1998 royal relatif aux congés et aux absences accordés aux membres du personnel des

Die termijn is echter te kort is om te rouwen en over een dermate dramatische gebeurtenis heen te geraken. Daarenboven moet die tijd ook worden benut om tal van zaken te regelen, zoals de administratieve beslommingen die bij de begrafenis en de erfopvolging komen kijken. In de praktijk zijn heel wat werknemers niet bij machte het werk zo snel te hervatten. Daardoor moeten zij noodgedwongen verlofdagen opnemen of stappen ondernemen om ziekteverlof te verkrijgen.

De huidige regeling is dus allesbehalve toereikend. Bijgevolg behelst dit wetsvoorstel een uitbreiding van dat rouwverlof tot tien dagen ingeval het overlijden de partner in de ruime zin van het woord of een kind betreft. Een langer rouwverlof draagt bij tot de erkenning van de pijn van wie een dergelijk drama meemaakt, en het wettigt de afwezigheid van de betrokkene op het werk. Dankzij dit wetsvoorstel zou wie meer dan drie dagen nodig heeft om het werk te hervatten, niet langer met schuldgevoelens hoeven te kampen.

Elke werknemer die een dergelijke situatie doormaakt, moet de nodige tijd krijgen om te rouwen en om (zoveel mogelijk) te herstellen van die dramatische gebeurtenis. Tegelijk mag de werknemer die rouwverlof wil opnemen, niet worden benadeeld. Daarom zou het loon ook integraal worden uitbetaald, zoals ook nu het geval is.

Om met eenieders rouwverwerking rekening te houden, wordt voorts de periode van het rouwverlof flexibeler gemaakt. De tien dagen rouwverlof zouden kunnen worden opgenomen tijdens een periode van één jaar vanaf het overlijden. Die flexibiliteit zou ook gelden bij het overlijden van andere familieleden.

Voor de ambtenaren van de rijksbesturen zou een soortgelijke regeling van toepassing zijn. Voor de zelfstandigen wordt voorzien in een uitkering, zodat zij hun zelfstandige activiteit tijdelijk kunnen stopzetten.

F. Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 augustus 1963 betreffende het behoud van het normaal loon van werklieden, de dienstboden, de bedienden en de werknemers aangeworven voor de dienst op binnenschepen, voor afwezigheden ter gelegenheid van familiegebeurtenissen of voor de vervulling van staatsburgerlijke verplichtingen of van burgerlijke opdrachten (DOC 55 1733/001)

Mevrouw Ellen Samyn (VB) merkt op dat de wet van 3 juli 1978 op de arbeidsovereenkomsten, het koninklijk besluit van 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van

administrations de l'État et de l'arrêté royal du 22 mars 1999 modifiant l'arrêté royal du 28 août 1963 relatif au maintien de la rémunération normale des ouvriers, des travailleurs domestiques, des employés et des travailleurs engagés pour le Service des Bâtiments de navigation intérieure pour les jours d'absence à l'occasion d'événements familiaux ou en vue de l'accomplissement d'obligations civiques ou de missions civiles, le travailleur peut s'absenter de son travail à l'occasion de certains événements familiaux.

C'est ce qu'on appelle le "petit chômage".

En vertu de la législation actuelle, le décès d'un parent proche donne droit à un congé payé par l'employeur avec maintien de la rémunération normale. La durée de ce congé varie en fonction du lien existant entre le travailleur et le défunt. En raison de l'évolution observée dans notre société vers un plus grand nombre de familles recomposées et d'autres modes de vie commune, nous estimons que la législation actuelle interprète, dans certains cas, la notion de "famille" de façon un peu trop étroite et qu'il faut en modifier le champ d'application.

La présente proposition de loi vise à modifier la législation en vigueur en ce qui concerne tant la durée du congé payé que ses modalités d'application. Actuellement, un petit chômage de trois jours est prévu lors du décès du conjoint, d'un enfant du travailleur ou de son conjoint, du père, de la mère, du beau-père, du second mari de la mère, de la belle-mère ou de la seconde femme du père du travailleur. Ce congé doit être pris entre le jour du décès et le jour des funérailles, au libre choix du travailleur. En cas de décès d'un frère, d'une sœur, d'un beau-frère, d'une belle-sœur, du grand-père, de la grand-mère, d'un petit-enfant, d'un arrière-grand-père, d'une arrière-grand-mère, d'un arrière-petit-enfant, d'un gendre ou d'une bru, la règle prévoit que le travailleur peut prendre deux jours de petit chômage lorsque le défunt habitait sous le même toit que lui et un seul jour de petit chômage, le jour des funérailles, lorsqu'il n'habitait pas chez le travailleur.

La réglementation actuelle est perçue comme insuffisante. Chacun sera tôt ou tard confronté au décès d'un proche et chacun fait son deuil à sa manière. Si certains employeurs font preuve de flexibilité et proposent un congé payé supplémentaire, chez d'autres, cela pose parfois problème. On ne peut accepter que tout dépende de la bienveillance de l'employeur ou de l'attestation du médecin. Dans bon nombre de cas, les intéressés se rabattent sur le régime de congé de maladie, une pratique qui constitue en fait un usage abusif dudit régime, mais qui est acceptée par quasiment tout le monde.

de rijksbesturen en het koninklijk besluit van 22 maart 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 augustus 1963 betreffende het behoud van het normaal loon van de werklieden, de dienstboden, de bedienden en de werknemers aangeworven voor de dienst op binnenschepen, voor afwezigheidsdagen ter gelegenheid van familiegebeurtenissen of voor de vervulling van staatsburgerlijke verplichtingen of van burgerlijke opdrachten de werknemer het recht verlenen naar aanleiding van bepaalde familiegebeurtenissen van het werk afwezig te zijn.

Het gaat hier om het zogenaamde "klein verlet".

In de bestaande wetgeving geeft het overlijden van een naast familielid recht op door de werkgever betaald verlof met behoud van het normale loon. De duur ervan varieert naargelang van de band tussen de werknemer en de overledene. In het licht van de maatschappelijke evolutie naar meer nieuw samengestelde gezinnen en andere vormen van samenleven wordt het begrip "familie" in de bestaande wetgeving soms al te eng geïnterpreteerd; het toepassingsgebied van deze wet is dus aan herziening toe.

Dit wetsvoorstel beoogt de vigerende wetgeving zowel qua duur van het betaald verlof als naar toepassingsmogelijkheden aan te passen. Thans kan de werknemer bij het overlijden van zijn of haar partner, van een eigen kind of een kind van zijn of haar partner, van zijn of haar vader, moeder, schoonvader, stiefvader, schoonmoeder of stiefmoeder drie dagen klein verlet naar keuze opnemen tussen de dag van het overlijden en die van de begrafenis. Bij het overlijden van een broer, zus, schoonbroer, schoonzus, grootvader, grootmoeder, kleinkind, overgrootvader, overgrootmoeder, achterkleinkind, schoonzoon of schoondochter heeft de werknemer recht op twee dagen klein verlet als de overledene bij de werknemer inwoonde en op louter klein verlet op de dag van de begrafenis zelf als de overledene niet bij de werknemer inwoonde.

De huidige regeling wordt dan ook als onvoldoende ervaren. Iedereen wordt vroeg of laat met het overlijden van een naast familielid geconfronteerd en iedereen verwerkt dit op zijn of haar eigen manier. Sommige werkgevers zijn soepel en bieden bijkomende betaalde verlofdagen aan, maar bij andere verloopt dit niet vlot. Het is niet te verantwoorden dat zulks van de welwillendheid van de werkgever of van de attesterende arts afhangt. Vaak wordt dan ook teruggегреpen naar het stelsel van ziekteverlof – een praktijk die dat stelsel oneigenlijk gebruikt maar die nagenoeg algemeen wordt gedoogd.

Il est proposé d'élargir le régime, non seulement en allongeant la période nécessaire aux formalités administratives, mais aussi en prévoyant un incitant pour prendre un congé de deuil afin de surmonter l'épreuve. Bien que le législateur ne puisse évidemment jamais contribuer directement au processus émotionnel de deuil en cas de décès, il peut néanmoins comprendre que la brièveté du petit chômage ne suffit actuellement pas à y faire face, bien au contraire, et ce constat met en évidence un manque d'empathie perçu par les proches du défunt comme de la froideur technocratique.

Pour le surplus, l'intervenante renvoie aux développements de sa proposition.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Catherine Fonck (cdH) souligne que l'extension du congé de deuil est à l'étude depuis de nombreuses années, des propositions de loi ayant déjà été déposées sous la précédente législature et même sous les législatures antérieures.

De nombreux arguments plaident en faveur de cette extension: tout le monde s'accorde pour dire que les 3 jours actuels ne suffisent pas, ne fût-ce que pour faire face aux démarches administratives qu'un décès entraîne; de nombreux travailleurs confrontés à un deuil n'ont d'autre choix que de prendre sur leurs jours de vacances ou, pire, de recourir à l'incapacité de travail.

Par ailleurs, le coût de la mesure, qui pourrait en outre être supporté par la sécurité sociale, sera des plus limité: annuellement, on dénombre 550 décès d'enfants jusqu'à l'âge de 20 ans. De plus, les arrêts de travail pour maladie pris par les personnes frappées par un deuil seront mécaniquement réduits par cette mesure.

Dans la mesure où ce projet semble porté par un grand nombre de groupes, il serait opportun de s'atteler à la rédaction d'une proposition commune.

De manière plus générale, il convient de voir dans quelle mesure l'extension du congé de deuil peut s'inscrire dans le travail mené actuellement, au sein du CNT, sur le réaménagement et l'harmonisation des congés thématiques.

Mme Anja Vanrobaeys (sp.a) expose les deux amendements qu'elle a déposé à la proposition de loi modifiant la réglementation en vue d'allonger le congé de deuil (DOC 55 86/001).

Het is de bedoeling de regeling te verruimen en niet alleen meer tijd te bieden om de administratieve beslommingen te regelen, maar ook te voorzien in een aanzet tot rouwverlof en tot verwerking van de gebeurtenissen. De wetgever kan uiteraard nooit zelf het emotionele verwerkingsproces bij een overlijden in banen leiden, maar beseft terdege dat de korte termijn van het klein verlet in dat opzicht vandaag allesbehalve volstaat; die korte termijn getuigt van een gebrek aan empathie, wat bij de nabestaanden als kil en technocratisch overkomt.

Voor het overige verwijst de spreekster naar de toelichting van haar wetsvoorstel.

II. — ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) beklemtoont dat de uitbreiding van het rouwverlof al jaren ter tafel ligt, want tijdens de vorige zittingsperiode – en zelfs voordien – zijn ter zake al wetsvoorstellen ingediend.

Veel argumenten pleiten voor die uitbreiding: iedereen is het ermee eens dat de huidige drie dagen ontoereikend zijn en niet eens volstaan om de door een overlijden teweeggebrachte administratieve beslommingen af te handelen. Veel rouwende werknemers hebben geen andere keuze dan vakantiedagen op te nemen of, erger, zich arbeidsongeschikt te doen verklaren.

Met jaarlijks ongeveer 550 kinderen jonger dan twintig die overlijden, zouden de kosten van de maatregel bovendien door de sociale zekerheid kunnen worden gedragen en volstrekt binnen de perken blijven. Daarnaast zal deze maatregel er vanzelf toe leiden dat rouwende mensen minder vaak tijdelijk moeten stoppen met werken wegens ziekte.

Aangezien veel fracties deze doelstelling kennelijk steunen, zou het wenselijk zijn een gemeenschappelijk voorstel uit te werken.

Meer algemeen moet worden nagegaan in welke mate de uitbreiding van het rouwverlof kan worden ingebed in de huidige werkzaamheden van de NAR in verband met de herstructurering en harmonisering van de thematische verloven.

Mevrouw Anja Vanrobaeys (sp.a) geeft toelichting bij de twee door haar ingediende amendementen op het wetsvoorstel tot wijziging van de regelgeving wat de verlenging van het rouwverlof betreft (DOC 55 0086/001).

Les jours de congé de deuil couverts par une indemnité INAMI donneraient droit à une indemnité dont le montant sera calculé de la même manière que l'indemnité allouée par l'INAMI pour les jours de congé de paternité ou d'adoption, plutôt qu'à un montant fixe, tel que le prévoit la proposition initiale.

Mme Nahima Lanjri (CD&V) rappelle l'historique de ce dossier, les premières propositions de refonte du congé de deuil dans sa forme actuelle remontant à 2004.

Un consensus semble aujourd'hui acquis pour apporter un large correctif, mais des différences subsistent entre les différents textes proposés quant aux modalités concrètes. La suggestion de confier ce dossier à un groupe de travail peut être suivie.

Mme Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen) estime que le congé de deuil peut être allongé à brève échéance, indépendamment des discussions en cours au sein du CNT.

En effet, le congé de deuil n'est pas assimilable à un congé thématique: on ne choisit pas d'être en deuil d'un proche. Par ailleurs, la réalité du congé de deuil aujourd'hui consiste en un report vers l'assurance-indemnité, car les gens n'ont pas d'autre choix.

Enfin, une réflexion semble plus que nécessaire pour adapter la réglementation aux nouvelles formes familiales, en particulier les familles recomposées.

M. Jan Spooren (N-VA) apporte également un soutien au principe des propositions à l'examen. Une question essentielle est de savoir jusqu'où (en terme de parenté) étendre ce congé: faut-il le limiter au conjoint (ou cohabitant) et au 1^{er} degré (les enfants ou parents vivant sous le même toit)?

Autres questions:

— comment répartir le nombre de jours de congé? Il s'indique de permettre aux personnes concernées de pouvoir prendre un certain nombre de jours de congé dans l'année qui suit le décès, et non pas nécessairement immédiatement après le décès;

De dagen rouwverlof die door een RIZIV-uitkering worden gedekt, zouden geen recht geven op een vast bedrag (zoals beoogd door het oorspronkelijke wetsvoorstel) maar op een uitkering waarvan het bedrag op dezelfde wijze wordt berekend als het bedrag van de door het RIZIV toegekende uitkering voor het vaderschaps- of adoptieverlof.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) brengt de voorgeschiedenis van dit dossier in herinnering, in het bijzonder het feit dat de eerste voorstellen voor de aanpassing van het rouwverlof dateren van 2004.

Thans lijkt er een draagvlak voor een verregaande bijsturing te bestaan, maar op het vlak van de concrete tenuitvoerlegging verschillen de diverse wetsvoorstellen nog steeds van elkaar. De spreker vindt het alvast een goed idee dit dossier aan een werkgroep toe te vertrouwen.

Mevrouw Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen) meent dat het rouwverlof alsnog op korte termijn kan worden uitgebreid, los van de besprekingen binnen de NAR.

Het rouwverlof kan immers niet worden gelijkgesteld met een thematisch verlof, aangezien het geen keuze is het overlijden van een naaste te moeten betreuren. Overigens komt rouwverlof er vandaag in werkelijkheid op neer dat een uitweg via de ziekteverzekering wordt gezocht omdat de betrokkenen nu eenmaal geen andere keuze hebben.

Tot slot lijkt het meer dan nodig een denkoefening te houden om de regelgeving aan te passen aan de nieuwe gezinsvormen, in het bijzonder de nieuw samengestelde gezinnen.

Ook *de heer Jan Spooren (N-VA)* steunt het beginsel dat aan de voorliggende wetsvoorstellen ten gronde ligt. Een kapitale vraag is tot welke verwantschapsgraad dat verlof moet worden uitgebreid. Moet het worden beperkt tot de (al dan niet inwonende) partner en tot de verwanten van de eerste graad (kinderen of ouders die onder hetzelfde dak wonen)?

Andere vragen zijn:

— volgens welke spreiding zouden de verlofdagen kunnen worden opgenomen? Idealiter kunnen de betrokkenen een aantal verlofdagen opnemen in de loop van het jaar dat volgt op het overlijden en dus niet noodzakelijk onmiddellijk erna;

— qui doit supporter l'indemnité ou la rémunération garantie après les trois premiers jours de premier chômage, l'employeur ou la sécurité sociale?

M. Steven De Vuyst (PVDA-PTB) estime que le point primordiale est d'éviter le report à charge de l'assurance-maladie des jours pris ensuite du décès d'un proche. Cette solution n'est pas digne et ne convient en définitive à personne.

Une approche consensuelle dans ce dossier pourrait aboutir, sur la base d'un plus commun dénominateur.

*
* *

Mme Nahima Lanjri (CD&V) propose de commenter simultanément la proposition de loi et les *amendements* n^{os} 2 à 12 (DOC 55 0643/003) et 17 (DOC 55 0643/004) déposés par elle et consorts.

Il y a quelques mois, la proposition de loi DOC 55 0643/001 a été présentée à la commission des Affaires sociales, de l'Emploi et des Pensions et il a été décidé d'organiser des auditions avec le terrain. Sur la base de ces auditions, l'intervenante propose aujourd'hui des amendements qui visent à prolonger le congé de deuil, ainsi qu'une plus grande flexibilité concernant la prise de ce congé de deuil.

Ces amendements prévoient des dispositions relatives au congé de deuil pour les travailleurs salariés (amendements n^{os} 2 à 8), les travailleurs indépendants (amendement n^o 11) et les fonctionnaires (*amendements* n^{os} 9 et 10). Ces nouvelles règles contribuent à rapprocher les trois statuts. La perte d'un être cher est toujours un événement bouleversant indépendamment du statut.

En cas de décès d'un conjoint ou partenaire cohabitant ou d'un enfant (qu'il s'agisse du propre enfant ou de l'enfant du conjoint ou partenaire cohabitant), la proposition et les amendements prévoient d'allonger le congé de 3 (4 pour les fonctionnaires) à 10 jours. Les règles s'appliquent également à qui cohabite sans avoir conclu un contrat de cohabitation légale. Cette réglementation est également ouverte aux enfants placés dans le cadre du placement familial de longue durée, et ce, que le décès intervienne pendant la durée du placement familial ou après celui-ci.

Pour les raisons susmentionnées, le congé de deuil est également ouvert aux mères et pères d'accueil dans le cadre du placement familial de longue durée lorsque

— wie moet de uitkering of het gewaarborgd loon na de eerste drie dagen werkloosheid ten laste nemen: de werkgever of de sociale zekerheid?

De belangrijkste doelstelling is volgens *de heer Steven De Vuyst (PVDA-PTB)* dat de kosten van de na het overlijden van een naaste opgenomen verlofdagen niet worden verschoven naar de ziekteverzekering. Dat is geen waardige oplossing en daar wordt uiteindelijk niemand beter van.

Een op consensus gestoelde aanpak van dit dossier, op basis van een grootste gemene deler, zou kunnen slagen.

*
* *

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) stelt voor zowel het wetsvoorstel als de mede door haar ingediende *amendementen* nrs. 2 tot 12 (DOC 55 0643/003) en nr. 17 (DOC 55 0643/004) gezamenlijk toe te lichten.

Enkele maanden geleden werd wetsvoorstel DOC 55 0643/001 ingediend in de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen en werd beslist hoorzittingen te organiseren met het werkveld. Op basis van deze hoorzittingen stelt de spreekster vandaag amendementen voor die de uitbreiding van het rouwverlof beogen, alsook meer flexibiliteit inzake de opname van dit rouwverlof.

Deze amendementen voorzien in een regeling met betrekking tot het rouwverlof voor werknemers (amendementen nrs. 2 tot en met 8), zelfstandigen (amendement nr. 11) en ambtenaren (amendementen nrs. 9 en 10). Deze nieuwe regeling doet de drie statuten meer naar elkaar toegroeien. Het verlies van een dierbare is immers altijd even ingrijpend en niet afhankelijk van het statuut dat men heeft.

Bij het verlies van een echtgenoot of samenwonende partner dan wel een kind (eigen of kind van de echtgenoot of samenwonende partner) voorzien het wetsvoorstel en de amendementen in een uitbreiding van 3 (4 voor ambtenaren) naar 10 dagen. De regeling geldt ook voor wie samenwoont zonder een contract van wettelijke samenwoning te hebben gesloten. Deze regeling wordt ook opengesteld voor pleegkinderen in het kader van langdurige pleegzorg, zowel wanneer het overlijden plaatsvindt op het moment dat de pleegzorg loopt als na afloop van de periode van langdurige pleegzorg.

Het rouwverlof wordt om voormelde reden ook opengesteld voor pleegmoeders en -vaders in het kader van langdurige pleegzorg indien het overlijden plaatsvindt

le décès intervient au cours du placement familial et que l'enfant placé se trouve encore dans sa famille d'accueil. Ensuite, la proposition prévoit aussi un jour de congé de deuil pour le décès d'un enfant placé dans le cadre d'un placement familial de courte durée chez l'intéressé, son conjoint ou partenaire cohabitant, si le décès intervient pendant ce placement.

Deuxièmement, la proposition assouplit également la prise du congé de deuil. Concrètement, ceux qui disposent d'un congé de deuil de plus de trois jours (dans le cas de la perte d'un partenaire ou d'un enfant, ainsi que les 4 jours de congé de deuil des fonctionnaires dans les autres cas) doivent prendre trois jours entre le décès et les funérailles – sauf si un régime plus souple est convenu avec l'employeur. Les sept jours restants du congé de deuil pourront être pris librement dans le courant de l'année suivant le décès – de nouveau, sauf si un régime plus souple est convenu avec l'employeur (par exemple, un report des jours restants à l'année suivante).

Dans le cas d'un congé de deuil de deux jours, ceux-ci devront être pris entre le décès et les funérailles. Dans le cas d'un congé de deuil d'un jour, ce jour devra être pris le jour des funérailles. Il pourra être dérogé à cette règle, à la demande du travailleur ou de l'agent, avec l'accord de l'employeur.

L'intervenante souligne en outre que, lors des auditions, il a été demandé avec insistance de mettre en place un système simple pour le financement de ces jours, qui soulagerait les proches de trop de paperasserie administrative. La proposition propose dès lors de financer le congé de deuil en prolongeant le régime du petit chômage/congé de circonstance. Pendant les quatorze premiers jours d'incapacité de travail (pour un ouvrier ou un employé précaire) ou trente jours d'incapacité de travail (pour un employé non précaire), une rémunération garantie est versée par l'employeur. Cette prolongation du petit chômage n'aura donc pas ou que peu d'impact financier pour l'employeur.

L'intervenante souligne ensuite que, si le congé de deuil supplémentaire (les sept jours qui peuvent être pris de manière flexible) est suivi d'une période d'incapacité de travail, les jours supplémentaires de congé de deuil pris sur la base de l'arrêté royal du 28 août 1963 (prise d'au moins un jour supplémentaire de congé de deuil) seront déduits de la période de rémunération garantie. Pour cela, il conviendra que les jours supplémentaires de congé de deuil soient pris sur la base de l'article 2, 5°, de l'arrêté royal du 28 août 1963 et qu'ils soient consécutifs à tous les jours ou à l'un des jours de congé de deuil déjà existants pris en vertu du même article. Pour des

op het moment dat de pleegzorg loopt en het pleegkind zich nog in zijn/haar pleegfamilie bevindt. Vervolgens voorziet het wetsvoorstel ook in 1 dag rouwverlof bij het overlijden van een eigen of van de echtgenoot of samenwonende partner pleegkind in kortdurende pleegzorg indien het overlijden plaatsvindt op het moment dat de pleegzorg loopt.

In tweede instantie versoepelt dit wetsvoorstel ook de opname van het rouwverlof. Concreet moeten zij die beschikken over meer dan 3 dagen rouwverlof (in het geval van het verlies van een partner of kind, alsook de 4 dagen rouwverlof voor ambtenaren in de andere gevallen) 3 dagen van het rouwverlof opnemen tussen het overlijden en de begrafenis – behalve wanneer een soepeler regeling wordt overeengekomen met de werkgever. De 7 overblijvende dagen rouwverlof mogen vrij worden opgenomen binnen het jaar na het overlijden – andermaal, behalve wanneer een soepeler regeling wordt overeengekomen met de werkgever (bijvoorbeeld een overheveling van de overblijvende dagen naar het volgende jaar).

In het geval van twee dagen rouwverlof dient dit te worden opgenomen tussen het overlijden en de begrafenis. Bij één dag rouwverlof dient dit te worden opgenomen op de dag van de begrafenis. Hiervan kan worden afgeweken op vraag van de werknemer of ambtenaar mits de werkgever daarmee instemt.

De sprekerster benadrukt voorts dat tijdens de hoorzittingen nadrukkelijk werd gevraagd inzake de financiering van deze dagen in een eenvoudig systeem te voorzien dat de nabestaanden ontlast van al te veel administratieve rompslomp. Het wetsvoorstel stelt bijgevolg voor het rouwverlof te financieren door het klein verlet of het omstandigheidsverlof te verlengen. Gedurende de eerste veertien dagen (voor een arbeider of een precare bediende) of dertig dagen (voor een niet-precaire bediende) arbeidsongeschiktheid wordt gewaarborgd loon uitbetaald door de werkgever. Deze uitbreiding van het klein verlet zal dan ook geen of slechts een beperkte financiële impact hebben voor de werkgever.

De sprekerster wijst er verder op dat indien het bijkomend rouwverlof (de 7 dagen die flexibel kunnen worden opgenomen) wordt gevolgd door een periode van arbeidsongeschiktheid, de bijkomende dagen rouwverlof die werden opgenomen op grond van het koninklijk besluit van 28 augustus 1963 (opname van minstens één dag extra rouwverlof), worden afgetrokken van de periode gewaarborgd loon. Hiervoor is het noodzakelijk dat het bijkomende rouwverlof wordt opgenomen op grond van artikel 2, 5°, van het koninklijk besluit van 28 augustus 1963 en aansluit op alle of één van de reeds bestaande dagen rouwverlof opgenomen op grond van hetzelfde

exemples, l'intervenante renvoie à la justification des amendements.

Cette réglementation ne portera pas atteinte aux accords conclus entre les employeurs et les travailleurs en vertu d'une CCT conclue au niveau sectoriel ou au niveau de l'entreprise ou d'une convention incluse dans le règlement de travail. Si ces conventions prévoyaient déjà, dans le cadre du congé de deuil, un nombre de jours de petit chômage plus élevé que le nombre prévu par l'arrêté royal du 28 août 1963, ces jours supplémentaires accordés en application de cette CCT ou du règlement de travail ne seront pas visés et ne seront donc pas imputés sur la période de salaire garanti, dans l'hypothèse où la période de congé de deuil sera suivie d'un congé de maladie.

Cette réglementation ne portera pas atteinte non plus aux CCT 12*bis* et 13*bis*, qui prévoient un complément à l'indemnité d'incapacité de travail pour les ouvriers et les employés précaires durant leur congé de maladie. Ces indemnités complémentaires continueront à être versées, même si l'incapacité de travail fait suite à une période de petit chômage pour cause de deuil. Les partenaires sociaux devront toutefois déterminer dans quelle mesure ils souhaitent, eux aussi, raccourcir ou adapter cette période durant laquelle un supplément est accordé en raison des jours supplémentaires de petit chômage pris par le travailleur dans le cadre du congé de deuil avant la période d'incapacité de travail. Étant donné qu'il s'agit d'une CCT, il appartiendra aux partenaires sociaux de procéder à des modifications s'ils le souhaitent.

Enfin, l'intervenante renvoie à l'amendement n° 11 tendant à insérer un article 11. Les auteurs de cet amendement souhaitent prévoir une allocation correspondant à une période de 10 jours pour les indépendants après le décès du conjoint, du partenaire cohabitant, d'un enfant ou d'un enfant placé dans le cadre d'un placement familial de longue durée (que le décès survienne pendant ou après la période de placement en famille d'accueil) du travailleur indépendant, de son conjoint ou du partenaire cohabitant. Le Roi pourra étendre le champ d'application personnel et matériel de l'allocation et en fixer les règles d'octroi, à savoir: 1° les conditions d'octroi; 2° les institutions et organismes compétents pour l'octroi et la gestion de cette allocation; 3° la procédure de demande; 4° le montant et le mode de paiement.

M. Gaby Colebunders (PVDA-PTB) se félicite qu'une plus grande protection puisse enfin être offerte aux familles en deuil après plusieurs années d'immobilisme.

artikel. Voor voorbeelden verwijst de spreker naar de verantwoording van de amendementen.

Dergelijke regeling doet geen afbreuk aan de afspraken die tussen werkgevers en werknemers zijn gemaakt door middel van een cao in de sector of op ondernemingsniveau dan wel in het arbeidsreglement. Indien dergelijke afspraken reeds voorzagen in meer dagen klein verlet in het kader van rouwverlof dan vastgelegd in het koninklijk besluit van 28 augustus 1963, dan worden deze extra dagen toegekend door die cao of in het arbeidsreglement niet gevisieerd, en dus niet aangerekend op de periode van gewaarborgd loon in de veronderstelling dat de periode van rouwverlof gevolgd wordt door een periode van ziekte.

Deze regeling doet evenmin afbreuk aan de cao's 12*bis* en 13*bis* die voorzien in een toeslag bovenop de arbeidsongeschiktheidsuitkering voor arbeiders en preciaire bedienden tijdens ziekte. Deze toeslagen zullen verder worden betaald, ook indien de arbeidsongeschiktheid aansluit op een periode van klein verlet wegens rouwverlof. De sociale partners zullen echter moeten nagaan in hoeverre ook zij die periode waarin een toeslag wordt gegeven, willen inkorten/aanpassen als gevolg van de extra dagen klein verlet in het kader van rouwverlof die door de werknemer werden opgenomen voorafgaand aan de periode van arbeidsongeschiktheid. Aangezien het gaat om een cao, is het aan de sociale partners ter zake aanpassingen te doen indien zij dit wensen.

Tot slot wijst de spreker op amendement nr. 11, tot invoeging van een artikel 11. Met dit artikel wensen de indieners in een uitkering te voorzien ten belope van 10 dagen voor zelfstandigen bij het overlijden van de echtgenoot of samenwonende partner of van een kind, pleegkind in langdurige pleegzorg (dit zowel indien het overlijden plaatsvindt op het moment dat de pleegzorg loopt als na afloop van de periode van pleegzorg) van de zelfstandige of zijn echtgenoot of samenwonende partner. De Koning kan het persoonlijke en materiële toepassingsgebied van de uitkering uitbreiden en de toekenningsregels van deze uitkering bepalen, aangaande: 1° de toekenningsvoorwaarden; 2° de instellingen en organen bevoegd voor de toekenning en het beheer; 3° de aanvraagprocedure; 4° het bedrag en de betalingswijze.

De heer Gaby Colebunders (PVDA-PTB) is tevreden dat er na jaren stilstand eindelijk meer bescherming kan worden geboden aan rouwende gezinnen.

L'intervenant indique que son groupe souhaite que l'on parvienne à mettre en place un cadre ambitieux qui tienne compte des personnes actives sur le terrain. Les auditions ont en effet mis en lumière les points de vue des différentes parties prenantes, l'amendement du *PVDA-PTB* réunissant dès lors les propositions les plus progressistes formulées au cours de ces auditions.

Concrètement, l'amendement n° 1 (DOC 55 0643/02) tend à modifier trois points. Premièrement, l'amendement tend à porter à 20 jours le congé de deuil en cas de la perte d'un enfant ainsi que dans le cas d'un enfant né sans vie. Deuxièmement, l'amendement tend également à porter le congé de deuil pour d'autres membres de la famille à 10 jours en cas de décès du conjoint, du père, de la mère, du beau-père, du second mari de la mère, de la belle-mère, de la seconde femme du père du travailleur, d'un frère, d'une sœur, d'un beau-frère, et d'une belle-sœur et à 5 jours en cas de décès du grand-père, de la grand-mère, d'un petit-enfant, d'un arrière-grand-père, d'une arrière-grand-mère, d'un arrière-petit-enfant, d'un gendre ou d'une bru.

Enfin, l'amendement tend à flexibiliser la prise du congé de deuil en portant la période au cours de laquelle le congé de deuil peut être pris à 3 ans après le décès.

Mme Ellen Samyn (VB) commente les amendements n°s 13 à 16 (DOC 55 0643/004):

— Un premier amendement prolonge le congé de deuil pour les parents d'un enfant mort-né à la suite d'une fausse couche, dans le cas où il a été légalement déclaré à l'état civil. La naissance d'un enfant mort-né à la suite d'une fausse couche est en effet un événement dramatique pour les parents. Afin de reconnaître l'impact psychologique de cet événement dramatique, il s'indique dès lors d'accorder aussi un congé de deuil aux parents dans ce cas.

— Un deuxième amendement tend à assimiler le partenaire à un conjoint dans le régime des fonctionnaires. Selon l'intervenante, ce point avait été omis dans les amendements de Mme Lanjri et consorts, contrairement à ce que prévoit le régime des travailleurs salariés et indépendants. Cet amendement tend donc à assurer l'égalité de traitement pour tous.

— Un troisième amendement tend à prévoir autant de jours de congé de deuil pour les travailleurs salariés que pour les fonctionnaires en les portant de 3 à 4 jours.

De spreker stelt dat zijn fractie wenst te komen tot een ambitieus kader waarbij rekening wordt gehouden met zij die in het veld werkzaam zijn. De hoorzittingen hebben dan ook een licht geworpen op de standpunten van de verschillende betrokken partijen, en het amendement van *PVDA-PTB* bundelt bijgevolg de meest progressieve voorstellen die tijdens de hoorzittingen naar voren werden geschoven.

Concreet beoogt amendement nr. 1 (DOC 55 0643/002) drie zaken te veranderen. Vooreerst beoogt het amendement de verlenging naar 20 dagen van het rouwverlof bij het verlies van een kind alsook bij de geboorte van een levenloos kind. In tweede instantie beoogt het tevens het rouwverlof uit te breiden voor andere gezinsleden – naar 10 dagen bij het verlies van de echtgenoot, de vader, de moeder, de schoonvader, de stiefvader, de schoonmoeder, de stiefmoeder van de werknemer, een broer, een zuster, een schoonbroer en een schoonzuster, en naar 5 dagen bij het verlies van de grootvader, de grootmoeder, een kleinkind, een overgrootvader, een overgrootmoeder, een achterkleinkind, een schoonzoon of een schoondochter.

Tot slot beoogt dit amendement de opname van het rouwverlof te versoepelen, door de periode waarin het rouwverlof mag worden opgenomen, te verlengen tot een periode van 3 jaar na het overlijden.

Mevrouw Ellen Samyn (VB) licht de amendementen nrs. 13 tot 16 (DOC 55 0643/004) toe.

— Een eerste amendement beoogt de verlenging van het rouwverlof voor ouders van een door miskraam doodgeboren kind ingeval er wettelijk aangifte werd gedaan bij de burgerlijke stand. Een doodgeboorte door miskraam is immers een ingrijpende gebeurtenis voor de ouders. Om de psychologische gevolgen van deze ingrijpende gebeurtenis te erkennen, is het dan ook wenselijk ook in deze gevallen rouwverlof toe te kennen aan de ouders.

— Een tweede amendement beoogt de gelijkstelling van de partner met een echtgenoot of echtgenote bij de regeling voor ambtenaren. In de amendementen van mevrouw Lanjri c.s. was dit immers volgens de spreker – in tegenstelling tot de regeling voor werknemers en zelfstandigen – weggevalen. Dit amendement beoogt dus een gelijke behandeling van eenieder.

— Een derde amendement beoogt te voorzien in evenveel dagen rouwverlof voor werknemers als voor ambtenaren, door het rouwverlof uit te breiden van 3 naar 4 dagen.

— Un quatrième amendement tend à assimiler le régime des travailleurs indépendants, d'une part, et celui des travailleurs salariés et des fonctionnaires, d'autre part.

M. Björn Anseeuw (N-VA) peut souscrire aux amendements présentés par Mme Lanjri et consorts. Les amendements à l'examen sont très proches de ce qui a été convenu au sein du groupe de travail le 4 mars 2020.

Le membre se réjouit tout particulièrement de la prolongation de 10 jours, du fait qu'aucune nouvelle prestation sociale n'est créée pour les travailleurs salariés, que la prolongation du congé de deuil est limitée aux cas de la perte d'un enfant et du partenaire, ainsi que du délai d'un an au cours duquel les jours peuvent être pris.

L'orateur émet par ailleurs quelques réserves.

Pour les travailleurs salariés, une réduction du salaire garanti est prévue si le congé de deuil est suivi d'un congé de maladie. Le statut des fonctionnaires ne prévoit toutefois pas de salaire garanti. En outre, la proposition à l'examen ne prévoit rien à cet égard pour les fonctionnaires. Par conséquent, le fossé entre ces deux statuts va continuer à se creuser, malgré l'intention de faire converger les différents statuts.

Pour les ouvriers, aucune cotisation ONSS n'est prélevée sur le salaire garanti à partir de la deuxième semaine. Toutefois, ce sera toujours le cas pour le congé de deuil. A-t-on ici tenu compte du mécanisme prévu de réduction du salaire garanti à concurrence des jours de congé de deuil?

Le raccourcissement de la période de salaire garanti si le congé de deuil est immédiatement suivi d'un congé de maladie peut être facilement contourné en allant travailler un jour entre le congé de deuil et le congé de maladie. Quelle est l'évaluation de ce risque et va-t-on tenter de le prévenir?

Dans la proposition à l'examen, les travailleurs indépendants reçoivent une indemnité à concurrence de 10 jours. Est-il prévu que les travailleurs indépendants puissent également prendre un congé de deuil de moins de 10 jours, ou cette durée est-elle fixée à 10 jours exactement?

Enfin, M. Anseeuw souligne que l'amendement change complètement le texte de la loi et qu'il est parvenu très tardivement aux membres de la commission. Il propose dès lors de demander l'avis du CNT et du Conseil d'État – étant donné que le texte a été complètement modifié – ainsi que l'avis de la Cour des comptes, compte tenu

— Een vierde amendement beoogt te voorzien in de gelijkstelling van de regeling voor zelfstandigen enerzijds en werknemers en ambtenaren anderzijds.

De heer Björn Anseeuw (N-VA) kan zich vinden in de voorliggende amendementen van mevrouw Lanjri c.s. De voorliggende amendementen leunen dan ook sterk aan bij het akkoord dat werd bereikt in de werkgroep op 4 maart 2020.

De spreker is specifiek tevreden met de uitbreiding van 10 dagen, dat er voor werknemers geen nieuwe sociale uitkering wordt gecreëerd, dat de uitbreiding van het rouwverlof wordt beperkt tot het verlies van een kind en de partner, alsook tot de termijn van één jaar waarbinnen men de dagen kan opnemen.

Voorts formuleert de spreker enkele bedenkingen.

Voor werknemers wordt in een vermindering van het gewaarborgd loon voorzien ingeval het rouwverlof wordt gevolgd door ziekteverlof. In het ambtenarenstatuut bestaat er echter geen gewaarborgd loon. Bovendien is in dit wetsvoorstel daaromtrent in geen regeling voor ambtenaren voorzien. Hierdoor gaan deze statuten weer meer gaan verschillen, ondanks het voornemen om de verschillende statuten te convergeren.

Bij arbeiders wordt op het gewaarborgd loon vanaf de tweede week geen RSZ-bijdrage meer geheven. Bij het rouwverlof zal dat wel nog het geval zijn. Werd hierbij rekening gehouden met dat voorziene mechanisme om het gewaarborgd loon te verminderen met de dagen rouwverlof?

De vermindering van de periode van het gewaarborgd loon indien het rouwverlof direct gevolgd wordt door ziekteverlof kan vrij makkelijk worden omzeild door één dag te gaan werken tussen het rouwverlof en het ziekteverlof. Hoe schat men dat risico in, en hoe zal men dit trachten te voorkomen?

Zelfstandigen ontvangen volgens het wetsvoorstel een uitkering gedurende 10 dagen. Is het de bedoeling dat het voor zelfstandigen ook mogelijk wordt minder dan 10 dagen rouwverlof op te nemen, of ligt dat vast op exact 10 dagen?

Tot slot wijst de heer Anseeuw erop dat het amendement de wettekst volledig beoogt te wijzigen en erg laat werd bezorgd aan de commissieleden. Hij stelt bijgevolg voor alsnog het advies van de NAR en de Raad van State – aangezien de tekst volledig werd gewijzigd – te vragen, alsook het advies van het Rekenhof, gezien de

de l'impact budgétaire potentiel de la création d'une nouvelle prestation en faveur des travailleurs indépendants.

Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen) se réjouit que l'on avance dans ce dossier depuis que le thème a été placé sous les projecteurs suite à un témoignage de Hannelore Bedert, à un appel de *Kom Op Tegen Kanker* et aux auditions organisées par la commission.

L'intervenante souligne que la législation actuelle date de 1963 et qu'il est urgent de la réviser. Bien que le deuil ne soit pas une maladie, de nombreuses personnes se retrouvent en congé de maladie parce que la période de deuil est trop courte.

Aux yeux de la membre, l'essentiel de la proposition de loi à l'examen est l'extension aux enfants placés, l'utilisation flexible du congé de deuil et le fait que celui-ci soit prévu pour les salariés, les indépendants et les fonctionnaires.

Il reste cependant encore beaucoup de pain sur la planche. Les problèmes liés à l'allocation de transition doivent être résolus, une plus grande attention doit être accordée au deuil et à la perte sur le lieu de travail et, en coopération avec les régions, un point de contact central doit être établi pour fournir aux personnes un soutien administratif et organisationnel. L'intervenante examinera également les possibilités de transfert du congé parental du partenaire décédé.

Madame Sophie Thémont (PS) se réjouit qu'un consensus ait pu se dégager sur un texte, après des années de blocage dans ce dossier. Sur la base des auditions qui se sont tenues, les amendements à l'examen permettront d'apporter des solutions aux travailleurs affectés par un deuil.

On reconnaît à minima la douleur de la personne touchée par la perte son partenaire ou d'un enfant. Le mécanisme mis en place permet une certaine flexibilité dans la prise du congé de deuil, offre une meilleure prise en compte des étapes du deuil (les anniversaires, les fêtes familiales, etc.) et garantit le maintien intégral de la rémunération.

Mme Ellen Samyn (VB) se réjouit de l'extension du congé de deuil. Toutefois, elle et son groupe souhaitent apporter quelques compléments par le biais de plusieurs amendements déjà présentés.

La membre a également un certain nombre de remarques sur le texte à l'examen. Ainsi, certaines définitions ne sont pas claires. Il n'existe pas de définition claire du "partenaire", de l'"enfant" ou de l'"enfant cohabitant", ni du terme "jour". En outre, elle regrette

potentielle budgétaire impact door het instellen van een nieuwe uitkering voor zelfstandigen.

Mevrouw Evita Willaert (Ecolo-Groen) is verheugd dat er vandaag vooruitgang kan worden geboekt sinds het thema in een stroomversnelling is geraakt na een getuigenis van Hannelore Bedert, een oproep van *Kom Op Tegen Kanker* en hoorzittingen in de commissie.

De spreekster wijst erop dat de huidige wetgeving dateert van 1963 en dringend aan herziening toe is. Hoewel rouwen geen ziekte is, belanden velen door de te korte rouwperiode in ziekteverlof.

Belangrijk voor de spreekster in dit wetsvoorstel is de uitbreiding naar pleegkinderen, de flexibele opname van het rouwverlof, alsook het feit dat daarin wordt voorzien voor werknemers, zelfstandigen én ambtenaren.

Naar de toekomst toe blijft er echter belangrijk werk op de plank liggen. De problemen inzake de overgangsuitkering moeten worden aangepakt, er moet meer aandacht zijn voor rouwen en verlies op de werkvloer en er moet in samenwerking met de regio's een centraal aanspreekpunt komen om mensen administratief en organisatorisch te ondersteunen. Ook zal de spreekster de mogelijkheden onderzoeken om ouderschapsverlof van de overleden partner over te dragen.

Mevrouw Sophie Thémont (PS) is verheugd dat er na een jarenlange blokkering van dit dossier een consensus over een voorstel is ontstaan. De voorliggende amendementen werden ingediend op basis van de gehouden hoorzittingen en zullen oplossingen aanreiken voor rouwende werknemers.

Het minste is dat men de pijn erkent van de persoon die zijn partner of kind verliest. De op stapel staande regeling behelst een zekere flexibiliteit bij de opname van het rouwverlof, houdt beter rekening met de fases van de rouw (verjaardagen, familiebijeenkomsten enzovoort) en waarborgt het behoud van de volledige vergoeding.

Mevrouw Ellen Samyn (VB) is tevreden met de uitbreiding van het rouwverlof. Door middel van enkele – reeds voorgestelde - amendementen wensen zij en haar fractie echter enkele aanvullingen te doen.

De spreekster heeft daarnaast ook een aantal opmerkingen op de tekst die voorligt. Een aantal definities zijn bijvoorbeeld niet duidelijk. Zo ontbreekt er een duidelijke omschrijving van een "partner", alsook van een "kind" of "inwonend kind" en het begrip "dag". Daarnaast betreurt

que la proposition à l'examen ne tienne pas compte des enfants morts nés.

L'intervenante note également que la différence de traitement entre fonctionnaires (4 jours de congé de deuil) et les travailleurs salariés (3 jours) a été maintenue.

En outre, le régime des fonctionnaires prévoit que l'on n'a droit à un congé de deuil qu'en cas de décès du conjoint. Dans ce régime, le concept de "partenaire" n'existe pas. Pourtant, le régime actuel applicable aux fonctionnaires tient bien compte des cohabitants de fait. L'oratrice dépose à cet effet un amendement pour régler le manque éventuel de clarté de la proposition sur ce point.

Le régime proposé pour les indépendants est calqué sur celui des salariés et mentionne également les "partenaires". Ils recevront une indemnité déterminée sur la base d'une période d'interruption de travail de dix jours. C'est au roi qu'il revient d'en régler les modalités. L'intervenante estime que cela aurait pu être prévu dans le texte.

En outre, la notion d'"action en paiement ou en répétition" manque de clarté, le Roi peut modifier les articles 2 à 4 et 9 à 11 mais pas les autres articles, aucune date d'entrée en vigueur n'est prévue et il n'est pas clair si l'indépendant devra prendre la totalité de ce congé de deuil pour bénéficier de l'allocation. En outre, la proposition de loi à l'examen n'accorde pas de congé de deuil aux indépendants en cas de décès de parents, de parents d'accueil, de frères, de sœurs, etc. Cette lacune est également palliée par un amendement.

Enfin, l'intervenante relève une différence essentielle entre la proposition de loi à l'examen et celle de son groupe, à savoir l'organisme payeur. La proposition de loi à l'examen fait en effet supporter le coût de l'élargissement du congé de deuil par les employeurs. Par conséquent, l'indemnité versée aux ouvriers et aux employés sera plus défavorable aux ouvriers.

En ce qui concerne les indépendants, il semble que l'allocation sera versée par l'ONSS. Quant au financement du congé de deuil des fonctionnaires, il semble qu'ils continueront à être payés sans perte de traitement.

En dépit de ces critiques, le VB approuvera la proposition à l'examen.

Madame Florence Reuter (MR) remercie l'ensemble des collègues qui ont porté ce texte, et en particulier Mme Lanjri.

de spreekster dat het voorliggende wetsvoorstel geen rekening houdt met sterrenkindjes.

Voorts merkt de spreekster op dat het onderscheid tussen de 4 dagen rouwverlof voor ambtenaren bij het overlijden van de vader of moeder en de 3 dagen voor werknemers niet werd weggewerkt.

Bovendien beoogt de in uitzicht gestelde regeling voor ambtenaren te bepalen dat men enkel recht heeft op rouwverlof bij het overlijden van de echtgenoot of echtgenote. In deze regeling is er dus geen sprake van het concept "partner". De huidige regeling voor ambtenaren houdt echter wél rekening met feitelijk samenwonenden. De spreekster dient hierover een amendement in om de eventuele onduidelijkheid in het voorstel weg te werken.

De regeling die wordt voorgesteld voor de zelfstandigen gaat dan weer terug op deze van de werknemers en heeft het ook over "partners". Zij krijgen een uitkering die vastgesteld wordt op basis van een periode van "werkonderbreking" van tien dagen. Het wordt aan de Koning overgelaten dit verder te regelen. De spreekster is van oordeel dat dit in de tekst geregeld had kunnen worden.

Verder is er onduidelijkheid over het begrip "verdering tot uitbetaling of tot terugbetaling", kan de Koning enerzijds de artikelen 2-4 en 9-11 wijzigen maar niet de andere artikelen, is in geen aanvangsdatum voorzien én is het onduidelijk of de zelfstandige dit rouwverlof volledig zal moeten opnemen om zijn rouwverlof uitgekeerd te krijgen. Zelfstandigen krijgen bovendien in dit wetsvoorstel geen rouwverlof bij het overlijden van ouders, pleegouders, broers, zussen enzovoort. Ook in dat verband wordt een amendement ingediend.

Tot slot wijst de spreekster nog op een essentieel verschil tussen voorliggend wetsvoorstel en het wetsvoorstel van haar fractie, namelijk de betalende instelling. Het voorliggende wetsvoorstel schuift immers de kosten voor de uitbreiding van het rouwverlof af op de werkgevers. De vergoeding die arbeiders en bedienden krijgen, zal daardoor nadeliger zijn voor arbeiders.

Wat de zelfstandigen betreft, lijkt het erop dat de uitkering door het RSVZ zal betaald worden. Wat de financiering van het rouwverlof voor ambtenaren betreft, lijkt het erop dat zij zonder loonverlies zullen worden doorbetaald.

Ondanks deze kritische opmerkingen zal het VB dit wetsvoorstel aannemen.

Mevrouw Florence Reuter (MR) dankt alle collega's die het voorliggende wetsvoorstel mee hebben uitgewerkt, in het bijzonder mevrouw Lanjri.

Le texte répond à un besoin légitime, identifié de longue date mais qui n'a jusqu'à présent jamais été rencontré. Les auditions du mois de mars ont mis en évidence le caractère largement insuffisant et indigne du régime actuel du congé de deuil: 3 jours, c'est manifestement insuffisant, ne fut-ce que pour faire face aux démarches administratives entraînées par le décès d'un proche; de nombreux travailleurs n'ont d'autre choix que de se reporter sur l'assurance-maladie indemnité.

Il demeure qu'on ne peut mesurer la durée nécessaire du deuil. Où faut-il placer la limite? Un équilibre doit-être trouvé, et le compromis est tombé sur une période globale de 10 jours. Un élément doit être souligné: les indépendants n'ont pas été oubliés, puisqu'ils bénéficieront d'une indemnité qui leur permettra de suspendre leurs activités pendant 10 jours.

Ce texte n'est cependant pas le point final de ce dossier. De nombreuses choses restent encore à faire en ce qui concerne l'accompagnement du deuil:

- l'accompagnement au sein des entreprises; les employeurs, qui ont un rôle à jouer, doivent être davantage sensibilisés;
- une solution doit être trouvée pour les parents d'accueil;
- l'amélioration de l'allocation de transition.

L'harmonisation des régimes de congé, prévue dans l'accord de gouvernement, offrira une occasion supplémentaire d'améliorer les choses en ce qui concerne le congé de deuil.

M. Gaby Colebunders (PVDA-PTB) indique que son groupe est satisfait de la prolongation du congé de deuil à 10 jours en cas de perte du partenaire ou d'un enfant, de l'élargissement aux enfants placés et de l'introduction d'une allocation pour les indépendants.

L'intervenant regrette toutefois que les positions ambitieuses adoptées par la majorité lors des auditions n'aient pas abouti à un dispositif plus complet: en cas de décès des parents et des frères et sœurs par exemple, le congé de deuil reste limité.

Enfin, il est regrettable que, si l'incapacité de travail dure plus longtemps après le congé de deuil, le revenu du salarié soit réduit plus rapidement. Ici aussi, il aurait été préférable de viser une égalité de traitement.

Het wetsvoorstel komt tegemoet aan een rechtmatige, allang bekende behoefte, waaraan tot dusver echter nog geen aandacht werd geschonken. Uit de hoorzittingen in maart is duidelijk gebleken dat de huidige regeling betreffende het rouwverlof ruim ontoereikend en onwaardig is; drie dagen is ontegensprekelijk onvoldoende, al was het maar om de met het overlijden van een naaste gepaard gaande administratieve besommeringen af te handelen. Veel werknemers hebben dan ook geen andere keuze dan gebruik te maken van de uitkeringen via de ziekteverzekering.

Het blijft een feit dat niet kan worden gemeten hoeveel tijd men nodig heeft om te rouwen. Waar moet de grens worden gelegd? Er moet een evenwicht worden gevonden; als compromis werd gekozen voor een periode van in totaal 10 dagen. Het moet worden benadrukt dat de zelfstandigen niet werden vergeten; zij krijgen immers recht op een uitkering waardoor zij hun activiteiten gedurende 10 dagen kunnen opschorten.

Met dit wetsvoorstel wordt dit dossier echter niet definitief afgesloten. Er moet nog veel gebeuren op het vlak van rouwbegeleiding, namelijk:

- begeleiding binnen de ondernemingen; de werkgevers hebben een rol te vervullen en moeten meer bewust worden gemaakt;
- er moet een oplossing worden gevonden voor de pleegouders;
- de overbruggingsuitkering moet worden geoptimaliseerd.

De door het regeerakkoord nagestreefde harmonisatie van de verlofstelsels biedt een bijkomende kans om de regeling inzake het rouwverlof te verbeteren.

De heer Gaby Colebunders (PVDA-PTB) geeft aan dat zijn fractie tevreden is over de verlenging van het rouwverlof naar 10 dagen bij het verlies van de partner of een kind, de uitbreiding naar pleegkinderen en de invoering van een uitkering voor zelfstandigen.

De spreker betreurt echter dat de ambitieuze standpunten die door de meerderheid werden ingenomen tijdens de hoorzittingen niet tot een uitgebreidere regeling hebben geleid. Zo blijft bijvoorbeeld het rouwverlof bij het overlijden van ouders en broers of zussen beperkt.

Het is tot slot jammer dat wanneer de arbeidsongeschiktheid na het rouwverlof langer duurt, het inkomen van de werknemer sneller vermindert. Ook in dezen had beter een gelijkstelling plaatsgevonden.

Mme Tania Dejonge (Open Vld) considère que ce sujet sensible mérite l'attention du Parlement. Eu égard au caractère délicat de la thématique, il est néanmoins difficile de fixer le nombre de jours de congé de deuil.

L'intervenante souligne que l'accord de gouvernement prévoit une harmonisation des différents régimes de congés. Compte tenu du caractère délicat du congé de deuil, l'Open Vld a accepté de réserver un traitement séparé à ce dossier. Il est toutefois préférable d'examiner les autres formes de congé conjointement et dans leur ensemble.

Aujourd'hui, l'extension du congé de deuil en cas de décès d'un enfant ou du partenaire est une étape logique. Les autres catégories (frère, sœur, grands-parents, ...) pourraient, selon l'intervenante, également être étendues, mais les coûts seraient probablement beaucoup plus élevés étant donné que les personnes concernées par le décès représenteraient un groupe plus important. La membre note que cette question pourra être réexaminée à l'avenir si elle est réalisable en termes budgétaires.

Enfin, l'intervenante note que les employeurs ont également besoin de plus de soutien afin que les entreprises et les organisations puissent mieux gérer le deuil et la perte sur le lieu de travail. Le rôle des services internes et externes pour la prévention et la protection au travail ne doit pas être sous-estimé. L'intervenante interrogera par conséquent le ministre de l'Économie et du Travail au sujet du soutien apporté aux employeurs à cet égard.

Mme Anja Vanrobaeys (Vooruit) remercie Mme Lanjri et Mme Hannelore Bedert d'avoir placé cette question en tête de l'agenda politique. L'audition des différentes organisations de terrain et des partenaires sociaux a également permis de recueillir des informations importantes qui ont été utilisées lors de la rédaction des amendements. L'extension au placement familial, par exemple, est une reconnaissance importante.

La proposition de loi à l'examen ne représente toutefois qu'une première étape pour le groupe Vooruit. Il doit y avoir plus de soutien dans le traitement administratif, l'allocation de transition doit être renforcée, un point de contact central doit être mis en place et l'accompagnement psychologique doit être amélioré.

L'intervenante a dès lors déposé une proposition de résolution (DOC 55 1909/001) attirant l'attention sur le soutien des veuves et des veufs qui perdent leur partenaire.

Mevrouw Tania Dejonge (Open Vld) benadrukt dat dit gevoelige thema de aandacht van het Parlement verdient. Het delicate karakter van het thema bemoeilijkt echter wel het bepalen van het aantal dagen rouwverlof.

De spreker wijst erop dat in het regeerakkoord is opgenomen dat de verschillende verlofstelsels geharmoniseerd zullen worden. Omwille van het delicate karakter van het rouwverlof heeft Open Vld ermee ingestemd dit dossier apart te behandelen. Andere vormen van verlof worden echter het best gezamenlijk en in hun samenhang bekeken.

Vandaag de dag is de uitbreiding van het rouwverlof bij het overlijden van een kind of de partner een logische stap. De andere categorieën (broer, zus, grootouder enzovoort) zouden volgens de spreker ook mogen worden uitgebreid, maar de kosten die daarmee gepaard gaan, zijn wellicht gevoeliger, gezien de grotere groep mensen die dan betrokken zijn bij het overlijden. De spreker merkt op dat hierover in de toekomst terug kan worden nagedacht indien dit budgettair ook haalbaar is.

Ten slotte merkt de spreker op dat ook werkgevers meer moeten worden ondersteund, zodat bedrijven en organisaties beter kunnen omgaan met rouw en verlies op de werkvloer. De rol van interne en externe diensten voor preventie en bescherming op het werk kan daarbij niet onderschat worden. De spreker zal de minister van Werk en Economie dan ook ondervragen over de ondersteuning van werkgevers in dit verband.

Mevrouw Anja Vanrobaeys (Vooruit) dankt mevrouw Lanjri en mevrouw Hannelore Bedert om deze problematiek bovenaan de politieke agenda te plaatsen. Ook de hoorzitting met de diverse organisaties uit het werkveld en de sociale partners heeft geleid tot belangrijke inzichten die werden gebruikt bij de redactie van de amendementen. Zo is de uitbreiding naar pleegzorg een belangrijke erkenning.

Dit wetsvoorstel is voor de Vooruit-fractie echter slechts een eerste stap. Er moet meer ondersteuning worden geboden bij de administratieve mallempelen, de overgangsuitkering moet worden versterkt, er moet een centraal aanspreekpunt komen, alsook een betere psychologische begeleiding.

De spreker daarom heeft een voorstel van resolutie ingediend (DOC 55 1909/001) dat aandacht vraagt voor de ondersteuning van weduwen en weduwnaars die hun partner verliezen.

Madame Catherine Fonck (cdH) souligne l'importance du pas que l'on s'apprête à franchir. Ce dossier est une priorité du cdH depuis 2010.

Il s'agit de reconnaître a minima de la situation particulièrement douloureuse dans laquelle se trouvent ceux qui ont perdu un être proche. Cela implique de leur éviter de devoir recourir au congé de maladie pour faire face au deuil, d'accorder une certaine souplesse dans la prise de ce congé de deuil, en fonction des situations que chacun peut rencontrer. Le dispositif à présent envisagé est équitable, tant pour les salariés que pour les indépendants.

Quelques questions, en apparence techniques, subsistent cependant:

— concernant la première période de trois jours, qui doit être prise entre le décès et les funérailles, le texte dispose – en ce qui concerne les salariés et les indépendants – qu'il s'agit de jours, et donc de jours civils (ouvrés ou non), à la différence des fonctionnaires qui, dans le régime actuel, bénéficient de trois jours ouvrables (pas nécessairement à prendre avant les funérailles); le salarié ou l'indépendant risque donc, lorsqu'un long week-end s'intercale entre le décès et les funérailles, de perdre tout ou partie des trois premiers jours auxquels il a droit, ce qui rend le dispositif inéquitable à son égard;

— en ce qui concerne les 7 jours suivants du congé, ceux-ci peuvent être pris dans l'année du décès, à la convenance du travailleur, moyennant l'accord de l'employeur; dans l'énorme majorité des cas, cela ne posera pas de problème, les employeurs accorderont sans difficulté le(s) congé(s) au(x) jour(s) demandé(s); mais en cas de blocage, on aboutirait à une solution inique pour le travailleur. Cela se justifie-t-il? Peut-on parler d'un risque d'abus dans la prise du congé de deuil? L'intervenante estime qu'il faut, dans le cadre du congé de deuil, en tout état de cause respecter la liberté de choix du travailleur; et cet élément devrait être clarifié dans le texte.

Selon *Mme Nahima Lanjri (CD&V)*, il est aujourd'hui possible de demander à son employeur de bénéficier d'un congé de deuil sur la base d'un acte de déclaration d'enfant sans vie. Les modalités à cet égard sont toutefois inscrites dans les règlements d'ordre intérieur des entreprises et des organisations. Les parents d'un

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) benadrukt dat de in het vooruitzicht gestelde stap belangrijk is. Dit dossier is sinds 2010 een prioriteit voor haar fractie.

Het komt erop aan op zijn minst te erkennen dat wie een naaste heeft verloren, zich in een bijzonder pijnlijke situatie bevindt. Zulks omvat dat wie rouwt, niet in de situatie mag terechtkomen dat hij/zij ziekteverlof moet opnemen om het verdriet te verwerken, alsook dat zekere flexibiliteit wordt geboden bij het opnemen van dit rouwverlof, naargelang van de omstandigheden waarmee eenieder te maken kan krijgen. De op stapel staande regeling is billijk, zowel voor werknemers als voor zelfstandigen.

Voor enkele kennelijk technische pijnpunten moet echter nog een oplossing worden uitgewerkt:

— inzake de eerste drie dagen, die moeten worden opgenomen in de periode tussen de dag van het overlijden en de dag van de begrafenis, bepaalt het wetsvoorstel – voor de werknemers en de zelfstandigen – dat het “dagen” betreft, zijnde kalenderdagen (al dan niet werkdagen); de ambtenaren daarentegen hebben, volgens de huidige regeling, recht op drie werkdagen (die niet noodzakelijk vóór de dag van de begrafenis moeten worden opgenomen). Indien de periode tussen de dag van het overlijden en de dag van de begrafenis een lang weekend omvat, loopt de werknemer of de zelfstandige dus het risico dat hij de eerste drie dagen waarop hij recht heeft geheel of gedeeltelijk verliest, wat niet eerlijk is;

— de volgende zeven dagen van het rouwverlof zouden mogen worden opgenomen binnen het jaar na de dag van het overlijden, naargelang het de werknemer uitkomt, op voorwaarde dat de werkgever daarmee instemt; in de overgrote meerderheid van de gevallen zal dit geen probleem zijn en zullen de werkgevers de gevraagde verlofdag(en) zonder bezwaar toekennen. Mocht zulks echter niet het geval zijn, dan zou de uitgewerkte oplossing voor de werknemer oneerlijk zijn. Hoe valt dat te verantwoorden? Kan worden gesproken van een risico op misbruik bij het opnemen van het rouwverlof? De spreekster is van oordeel dat betreffende het rouwverlof hoe dan ook de keuzevrijheid van de werknemer moet worden geëerbiedigd, en dat dit element zou moeten worden verduidelijkt in het wetsvoorstel.

Volgens *mevrouw Nahima Lanjri (CD&V)* bestaat vandaag de dag de mogelijkheid met een akte van “*levenloos aangegeven kind*” aan de werkgever te vragen rouwverlof te krijgen. De nadere regels ter zake zijn echter opgenomen in de huishoudelijke reglementen van bedrijven en organisaties. Ouders van een doodgeboren

enfant mort-né ont également le droit de bénéficier d'un congé de naissance à partir d'un certain nombre de semaines de grossesse.

Mme Lanjri juge incorrecte la critique de Mme Samyn sur la définition de la notion de conjoint visée dans la réglementation applicable aux fonctionnaires. L'actuelle législation applicable aux fonctionnaires comporte déjà une définition étendue de cette notion, qui englobe également les partenaires cohabitant de fait et les autres types de partenaires. C'est pourquoi il n'est pas nécessaire d'inscrire cette définition dans la réglementation à l'examen.

L'intervenante poursuit en évoquant également la critique sur le manque d'harmonisation entre les différents statuts. Elle indique qu'elle est personnellement favorable à une harmonisation plus poussée, mais souligne la nécessité de travailler sur la base de la législation actuelle. La proposition de loi à l'examen ne permettra pas de procéder à une harmonisation totale.

L'intervenante juge également que les critiques relatives à la réglementation applicable aux travailleurs indépendants sont injustes. En effet, les travailleurs n'ont aujourd'hui droit à rien et pourront désormais bénéficier de dix jours de congé de deuil grâce à la proposition de loi à l'examen. De plus, comme pour les jours de congé parental, ils ne seront pas tenus de prendre ces dix jours. En outre, il est normal de prévoir que le Roi définira les modalités du congé de deuil en faveur des travailleurs indépendants. En effet, le rôle du Parlement est d'élaborer un cadre, et pas d'en régler les détails. Dès lors que les modalités de ce congé figurent déjà dans la législation actuelle, le Roi sera uniquement habilité à définir les modalités du congé pour les travailleurs indépendants.

En ce qui concerne l'observation sur les abus potentiels, l'intervenante souligne que la plupart des bénéficiaires respectent les règles et ne songent sans doute pas à abuser de ce congé durant cette période de leur vie. Il est toutefois illusoire de croire pouvoir empêcher toutes les formes d'abus.

Mme Lanjri conclut que les critiques exprimées ne rendent pas justice au fait que la proposition de loi à l'examen constitue une avancée importante. Il n'empêche que la proposition de loi à l'examen est évidemment un compromis et qu'il reste encore fort à faire. Par conséquent, l'intervenante estime que les avis demandés par M. Anseeuw constituent plutôt une manœuvre dilatoire.

M. Björn Anseeuw (N-VA) souligne que la majorité et l'opposition s'accordent sur le fond du dossier. Toutefois, la proposition de loi à l'examen constitue une modification

kind hebben vanaf een bepaald aantal weken zwangerschap ook recht op geboorteverlof.

De kritiek van mevrouw Samyn op de definiëring van het begrip echtgenoot bij de regeling voor ambtenaren is volgens mevrouw Lanjri onjuist. In de bestaande wetgeving voor ambtenaren is reeds een uitgebreide definiëring van dit begrip vervat, met inbegrip van feitelijk samenwonende partners en andere vormen. Om die reden moet deze definiëring niet worden opgenomen in de huidige regeling.

De spreekster gaat voorts ook in op de kritiek inzake het gebrek aan harmonisering van de verschillende statuten. Ze geeft aan zelf voorstander te zijn van een verdere harmonisering, maar benadrukt te moeten werken met de bestaande wetgeving. Met het voorliggende wetsvoorstel kan men onmogelijk werk maken van een totale harmonisering.

Ook de kritiek op de regeling voor zelfstandigen vindt de spreekster onterecht. Zij beschikken momenteel over niets en zullen dankzij dit wetsvoorstel recht krijgen op 10 dagen rouwverlof. Deze 10 dagen moeten – net zoals het ouderschapsverlof – bovendien niet verplicht worden opgenomen. Het is verder niet vreemd dat de Koning de nadere regels van het rouwverlof voor zelfstandigen zal invullen. Het is immers aan het Parlement een kader uit te werken, niet de details te bepalen. Aangezien deze nadere regels voor werknemers en ambtenaren reeds vervat zijn in bestaande wetgeving, is de Koning enkel gemachtigd de nadere regels voor zelfstandigen vorm te geven.

Wat de opmerking over mogelijk misbruik betreft, benadrukt de spreekster dat de meeste mensen deugen en in die fase van hun leven wellicht niet uit zijn op misbruik. Alle vormen van misbruik uitsluiten, is echter een illusie.

Mevrouw Lanjri besluit dat de geuite kritiek afbreuk doet aan het feit dat dit wetsvoorstel een belangrijke stap vooruit betekent. Dit neemt niet weg dat het wetsvoorstel uiteraard een compromis is en dat er nog werk aan de winkel is. De adviezen die worden gevraagd door de heer Anseeuw lijken de spreekster dan ook eerder een vertragingmanoeuvre.

De heer Björn Anseeuw (N-VA) merkt op dat oppositie en meerderheid het eens zijn over de essentie van de zaak. Het wetsvoorstel dat vandaag voorligt, is echter

complète de la proposition existante – ce qui justifie une demande d’avis au Conseil d’État.

L’intervenant poursuit en soulignant que c’est précisément l’accord de gouvernement du gouvernement De Croo qui se fixe pour objectif d’harmoniser les différents statuts. Il semblerait que certains éléments aient été oubliés dans la proposition de loi à l’examen.

Enfin, M. Anseeuw indique qu’il juge non pertinente l’observation de Mme Dejonge selon laquelle le congé de deuil ne peut pas être considéré comme un congé, raison pour laquelle ce congé ne sera pas concerné par l’harmonisation des régimes de congé. En effet, il existe plusieurs congés thématiques qui n’impliquent aucun congé dans les faits, par exemple le congé palliatif. Au sens littéral du terme, le congé est une période d’absence autorisée pour une raison bien précise. Cela ne permettra donc pas de trancher la discussion sur les statuts convergents et divergents.

M. Anseeuw et son groupe soutiendront le fond de la proposition de loi à l’examen, mais pas certains amendements.

Mme Ellen Samyn (VB) souscrit aux propos de M. Anseeuw en ce qui concerne la critique relative aux statuts divergents.

Par ailleurs, Mme Samyn ne sait pas précisément dans quelle mesure une réglementation existe déjà pour les enfants morts-nés. Les congés de naissance ne doivent en outre pas servir de substitut aux congés de deuil.

Mme Catherine Fonck (cdH) déplore qu’aucune solution ne puisse être trouvée pour garantir l’effectivité des trois premiers jours du congé de deuil en ce qui concerne les salariés et les indépendants (qui doivent prendre ces trois jours de congé nécessairement entre le décès et les funérailles). Un report (total ou partiel) devrait être possible en cas de période fériée ou chômée entre le jour du décès et le jour des funérailles.

Mme Tania De Jonge (Open Vld) réfute la critique de M. Anseeuw. Elle souligne que son intervention visait à souligner que la proposition de loi à l’examen devait être dissociée de la réforme prévue des différents régimes de congé, et ne visait aucunement à procéder à une comparaison boiteuse entre ces deux types de congé.

een volledige wijziging van het bestaande wetsvoorstel – hetgeen een advies van de Raad van State rechtvaardigt.

De spreker merkt voorts op dat net het regeerakkoord van de regering-De Croo vooropstelt de verschillende statuten te harmoniseren. Het lijkt erop dat er bepaalde zaken zijn vergeten in dit wetsvoorstel.

Tot slot stelt de heer Anseeuw dat de opmerking van mevrouw Dejonge dat rouwverlof niet mag aanzien worden als verlof, en dat dit verlof daarom buiten de harmonisering van de verlofstelsels valt, irrelevant is. Er bestaan immers wel meerdere thematische verloven die *de facto* geen vakantie impliceren (bijvoorbeeld palliatief verlof). Verlof is letterlijk een periode waarin men de toestemming krijgt om afwezig te zijn om een welbepaalde reden. Daarmee kan men dus de discussie over convergerende en divergerende statuten niet afronden.

De heer Anseeuw en zijn fractie zullen de kern van dit wetsvoorstel steunen, maar bepaalde amendementen niet.

Mevrouw Ellen Samyn (VB) sluit zich aan bij de heer Anseeuw wat de kritiek op de divergerende statuten betreft.

Voor mevrouw Samyn is het voorts niet duidelijk in welke mate er reeds een regeling bestaat voor sterrenkindjes. Geboorteverlof mag bovendien niet dienen als vervanging voor rouwverlof.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) vindt het jammer dat geen enkele oplossing kan worden uitgewerkt om te waarborgen dat de eerste drie dagen van het rouwverlof daadwerkelijk kunnen worden opgenomen door de werknemers en door de zelfstandigen (zij moeten deze drie dagen rouwverlof immers opnemen in de periode tussen de dag van het overlijden en de dag van de begrafenis). Een (volledig of gedeeltelijk) uitstel zou mogelijk moeten zijn wanneer de periode tussen de dag van het overlijden en de dag van de begrafenis een feestdag of een dag omvat waarop er niet gewerkt wordt.

Mevrouw Tania De Jonge (Open Vld) is het niet eens met de kritiek van de heer Anseeuw. Ze merkt op dat met haar betoog duidelijk wou maken dat het voorliggende wetsvoorstel los moet worden gezien van de geplande hervorming van de verschillende verlofstelsels. Hiermee wou zij geenszins goedkoop beide soorten verlof met elkaar vergelijken.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Artikel 1^{er}

Cet article précise le fondement constitutionnel en matière de compétence.

Cette disposition n'appelle pas de commentaire particulier.

L'article 1^{er} est adopté à l'unanimité.

Art. 2

Cet article modifie l'article 2 de l'arrêté royal du 28 août 1963 relatif au maintien de la rémunération normale des ouvriers, des travailleurs domestiques, des employés et des travailleurs engagés pour le service de bâtiments de la navigation intérieure, pour les jours d'absence à l'occasion d'événements familiaux ou en vue de l'accomplissement d'obligations civiques ou de missions civiles, en vue d'étendre le congé de deuil pour les travailleurs salariés.

Mme Nadia Moscufo et M. Gaby Colebunders (PVDA-PTB) présentent l'amendement n° 1 (DOC 55 0643/2), qui modifie l'article 2 en vue de porter le congé de deuil à 20 jours le congé de deuil, de prendre en compte la situation des enfants morts-nés, d'instaurer un congé de deuil pour les autres membres de la famille et de permettre une flexibilité dans la prise du congé de deuil.

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 2 (DOC 55 0643/3), qui vise à remplacer l'article 2, en vue de modifier l'article 2 de l'arrêté royal précité, en insérant un article 1^{er}bis réglant spécifiquement le congé de deuil dans le cadre du placement familial et des parents d'accueil.

L'amendement n° 2, qui remplace l'article 2, est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 1 devient sans objet.

Art. 3

Cet article modifie l'article 3 du même arrêté royal, pour adapter les références internes suite aux modifications apportées par l'article 2 proposé.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Dit artikel bepaalt de grondwettelijke bevoegdheidsgrondslag.

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Dit artikel strekt tot wijziging van artikel 2 van het koninklijk besluit van 28 augustus 1963 betreffende het behoud van het normaal loon van de werklieden, de dienstboden, de bedienden en de werknemers aangeworven voor de dienst op binnenschepen, voor afwezigheidsdagen ter gelegenheid van familiegebeurtenissen of voor de vervulling van staatsburgerlijke verplichtingen of van burgerlijke opdrachten, teneinde het rouwverlof voor werknemers uit te breiden.

Mevrouw Nadia Moscufo en de heer Gaby Colebunders (PVDA-PTB) dienen amendement nr. 1 in (DOC 55 0643/002), dat beoogt artikel 2 te wijzigen teneinde het rouwverlof te verlengen tot 20 dagen, rekening te houden met het geval van een levenloos geboren kind, een rouwverlof in te stellen voor de andere gezinsleden en te voorzien in flexibiliteit bij het nemen van het rouwverlof.

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 2 (DOC 55 0643/003) in, dat beoogt artikel 2 te vervangen teneinde artikel 2 van het voormelde koninklijk besluit te wijzigen door invoeging van een artikel 1bis dat specifiek het rouwverlof in het kader van pleegzorg en voor pleegouders regelt.

Amendement nr. 2, dat de vervanging van artikel 2 tot doel heeft, wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 1 vervalt dientengevolge.

Art. 3

Dit artikel strekt ertoe artikel 3 van hetzelfde koninklijk besluit te wijzigen teneinde de interne verwijzingen aan te passen als gevolg van de in het voorgestelde artikel 2 vervatte wijzigingen.

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 3 (DOC 55 0643/3), qui vise à remplacer l'article 3, en vue de modifier l'article 2, alinéa 1^{er}, de l'arrêté royal précité, afin de définir les motifs d'absence et la durée du congé de deuil.

Mme Ellen Samyn et consorts présentent les amendements n°s 13 et 18 (DOC 55 0643/004), sous-amendements à l'amendement n° 3, afin, d'une part, de couvrir explicitement l'hypothèse des enfants morts-nés (amendement n° 13), et d'autre part, d'étendre à 4 jours la première partie du congé de deuil, par analogie avec ce qui est prévu en faveur des fonctionnaires (amendement n° 18).

Mme Catherine Fonck (cdH) présente les amendements 19 et 20 (DOC 55 0643/004), sous-amendements à l'amendement n° 3, afin de supprimer les références à l'obligation de prendre certains jours de congé entre le jour du décès et celui des funérailles et d'accorder davantage de liberté au travailleur dans la prise de ce congé.

Mme Nahima Lanjri (CD&V) estime que la réglementation actuelle couvre déjà l'hypothèse des enfants morts-nés.

Les amendements n°s 13 et 18 sont successivement rejetés par 15 voix contre 2.

Les amendements n°s 19 et 20 sont successivement rejetés par 14 voix contre 3.

L'amendement n° 3, qui remplace l'article 3, est adopté à l'unanimité.

Art. 4 (nouveau)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 4 (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 4 (nouveau) en vue d'abroger l'article 4 de l'arrêté royal précité.

Il s'agit d'une modification technique.

L'amendement n° 4 est adopté à l'unanimité.

Art. 5 (nouveau)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 5 (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 5 (nouveau), en vue d'insérer un paragraphe 6 dans l'article 52 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail.

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 3 in (DOC 55 0643/003), dat de vervanging van artikel 3 beoogt, teneinde artikel 2, eerste lid, van het voormelde koninklijk besluit te wijzigen met de bedoeling de afwezigheidsredenen en de duur van het rouwverlof te bepalen.

Mevrouw Ellen Samyn c.s. dient de amendementen nrs. 13 en 18 in (DOC 55 0643/004), als subamendementen op amendement nr. 3, teneinde enerzijds het geval van het levenloos geboren kind expliciet op te nemen (amendement nr. 13) en anderzijds het eerste deel van het rouwverlof tot 4 dagen uit te breiden, naar analogie van de regeling die geldt voor de ambtenaren (amendement nr. 18).

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) dient de amendementen nrs 19 en 20 in (DOC 55 0643/004), als subamendementen op amendement nr. 3, teneinde de verwijzingen te schrappen naar de verplichting om bepaalde verlofdagen te nemen tussen de datum van het overlijden en die van de begrafenis, en om de werknemer meer vrijheid te geven bij het nemen van dit verlof.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) meent dat de huidige regelgeving al rekening houdt met het geval van een levenloos geboren kind.

De amendementen nrs. 13 en 18 worden achtereenvolgens verworpen met 15 tegen 2 stemmen.

De amendementen nrs. 19 en 20 worden achtereenvolgens verworpen met 14 tegen 3 stemmen.

Amendement nr. 3, dat de vervanging van artikel 3 beoogt, wordt eenparig aangenomen.

Art. 4 (nieuw)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 4 in (DOC 55 0643/003), met de bedoeling een nieuw artikel 4 in te voegen teneinde artikel 4 van het voormelde koninklijk besluit op te heffen.

Het betreft een technische wijziging.

Amendement nr. 4 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5 (nieuw)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 5 in (DOC 55 0643/003), dat beoogt een nieuw artikel 5 in te voegen teneinde in artikel 52 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten een paragraaf 6 in te voegen.

Cette disposition vise à régler le droit à la rémunération pour les ouvriers, dans le cas d'un congé de deuil, pour la partie du congé qui suit les 3 premiers jours.

L'amendement n° 5 est adopté par 13 voix contre une et 3 abstentions.

Art. 6 (*nouveau*)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 6 (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 6 (nouveau), en vue d'insérer un alinéa 2 dans l'article 70 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail.

Cette disposition vise à régler le droit à la rémunération pour les employés, dans le cas d'un congé de deuil, pour la partie du congé qui suit les 3 premiers jours.

L'amendement n° 6 est adopté par 13 voix contre une et 3 abstentions.

Art. 7 (*nouveau*)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 7 (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 7 (nouveau), en vue de modifier l'article 71 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail.

Il s'agit d'une modification technique (référence interne) rendue nécessaire par l'adoption de l'amendement n° 5 (voir article 5 nouveau).

L'amendement n° 7 est adopté par 14 voix et 3 abstentions.

Art. 8 (*nouveau*)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 8 (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 8 (nouveau), en vue d'insérer un alinéa 3 dans l'article 112 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail.

Cette disposition vise à régler le droit à la rémunération pour les domestiques, dans le cas d'un congé de deuil, pour la partie du congé qui suit les 3 premiers jours.

L'amendement n° 8 est adopté par 13 voix contre une et 3 abstentions.

Die bepaling regelt het recht op loon voor de arbeiders in het geval van een rouwverlof, voor het gedeelte van het verlof dat aansluit op de eerste 3 dagen ervan.

Amendement nr. 5 wordt aangenomen met 13 stemmen tegen 1 en 3 onthoudingen.

Art. 6 (*nieuw*)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 6 in (DOC 55 0643/003), dat tot doel heeft een nieuw artikel 6 in te voegen teneinde in artikel 70 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten een tweede lid in te voegen.

Die bepaling regelt het recht op loon voor bedienden in het geval van een rouwverlof, voor het gedeelte van het verlof dat aansluit op de eerste 3 dagen ervan.

Amendement nr. 6 wordt aangenomen met 13 stemmen tegen 1 en 3 onthoudingen.

Art. 7 (*nieuw*)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 7 in (DOC 55 0643/003), dat beoogt een nieuw artikel 7 in te voegen teneinde artikel 71 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten te wijzigen.

Het gaat om een technische wijziging (interne verandering) die nodig is als gevolg van de aanneming van amendement nr. 5 (zie nieuw artikel 5).

Amendement nr. 7 wordt aangenomen met 14 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 8 (*nieuw*)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 8 (DOC 55 0643/003) in, tot invoeging van een artikel 8 (nieuw), teneinde in artikel 112 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten een derde lid in te voegen.

Het is aldus de bedoeling een regeling uit te werken voor het recht op loon voor dienstboden bij rouwverlof voor het deel van het verlof volgend op de eerste drie dagen.

Amendement nr. 8 wordt aangenomen met 13 stemmen tegen 1 en 3 onthoudingen.

Art. 9 (*nouveau*)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'*amendement n° 9* (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 9 (*nouveau*), en vue de modifier l'article 2, § 1^{er}, de l'arrêté royal du 19 novembre 1998 relatif aux congés et aux absences accordés aux membres du personnel des administrations de l'État.

Il s'agit de régler, pour les fonctionnaires, le congé de deuil dans le cadre du placement familial et des parents d'accueil.

L'amendement n° 9 est adopté à l'unanimité.

Art. 10 (*nouveau*)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'*amendement n° 10* (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 10 (*nouveau*), en vue de modifier l'article 15, alinéa 1^{er}, de l'arrêté royal précité.

Il s'agit de régler, pour les fonctionnaires, le congé de deuil de manière générale.

Mme Ellen Samyn et consorts présentent les *amendements n°s 14 et 15* (DOC 55 0643/004), sous-amendements à l'amendement n° 10, afin, d'une part, d'assimiler le partenaire au conjoint dans le régime des fonctionnaires, comme c'est le cas dans les régimes des travailleurs salariés et des indépendants (amendement n° 14), et, d'autre part, d'aligner la durée de la première partie du congé en faveur des fonctionnaires (quatre jours à l'heure actuelle) sur la durée du congé pour les salariés (trois jours) (amendement n° 15).

Mme Nahima Lanjri (CD&V) estime que la réglementation actuelle permet déjà d'assurer l'égalité de traitement entre partenaires et conjoints des fonctionnaires.

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'*amendement n° 17* (DOC 55 0643/004), sous-amendement à l'amendement n° 10, qui corrige une erreur technique dans la rédaction dudit amendement.

L'amendement n° 14 est rejeté par 15 voix contre 2.

L'amendement n° 15 est retiré.

L'amendement n° 17 est adopté par 14 voix contre 3.

Art. 9 (*nieuw*)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient *amendement nr. 9* (DOC 55 0643/003) in, tot invoeging van een artikel 9 (*nieuw*), teneinde artikel 2, § 1, van het koninklijk besluit van 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen te wijzigen.

Het is de bedoeling voor de ambtenaren het rouwverlof in het kader van de pleegzorg en van het pleegouderschap te regelen.

Amendement nr. 9 wordt eenparig aangenomen.

Art. 10 (*nieuw*)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient *amendement nr. 10* (DOC 55 0643/003) in, tot invoeging van een artikel 10 (*nieuw*), teneinde artikel 15, eerste lid, van het voornoemde koninklijk besluit te wijzigen.

Het is aldus de bedoeling voor de ambtenaren het rouwverlof in algemene zin te regelen.

Mevrouw Ellen Samyn c.s. dient de *amendementen nrs. 14 en 15* (DOC 55 0643/004) in, als subamendement op amendement nr. 10, teneinde ten eerste de partner gelijk te stellen met de echtgeno(o)t(e) in het stelsel voor de ambtenaren, zoals dat ook het geval is in de stelsels voor de werknemers en de zelfstandigen (amendement nr. 14), en ten tweede de duur van het eerste deel van het verlof voor de ambtenaren (thans vier dagen) af te stemmen op de duur van het verlof voor de werknemers (drie dagen) (amendement nr. 15).

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) is van mening dat de gelijkheid van behandeling tussen de partner en de echtgeno(o)t(e) van ambtenaren al met de huidige regeling wordt geboden.

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient *amendement nr. 17* (DOC 55 0643/004) in, als subamendement op amendement nr. 10, teneinde een technische fout bij de redactie van dat amendement recht te zetten.

Amendement nr. 14 wordt verworpen met 15 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 15 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 17 wordt aangenomen met 14 tegen 3 stemmen.

L'amendement n° 10, qui insère l'article 10 et tel que sous-amendé par l'amendement n° 17, est adopté à l'unanimité.

Art. 11 (*nouveau*)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 11 (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 11 (*nouveau*), en vue d'insérer un article 18^{ter} dans l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants.

Il s'agit d'instaurer une allocation aux travailleurs indépendants qui prennent un congé de deuil.

Mme Ellen Samyn et consorts présentent l'amendement n° 16 (DOC 55 0643/004), sous-amendement à l'amendement n° 11, qui vise à assimiler, en ce qui concerne le congé de deuil, le régime des indépendants à celui des salariés et des fonctionnaires.

L'amendement n° 16 est rejeté par 12 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'amendement n° 11 est adopté par 14 voix et 3 abstentions.

Art. 12 (*nouveau*)

Mme Nahima Lanjri et consorts présentent l'amendement n° 12 (DOC 55 0643/003), qui vise à insérer un article 12, en vue d'habiliter le Roi à modifier, abroger ou remplacer les dispositions visées aux articles 2 à 4 et 9 à 11.

L'amendement n° 12 est adopté à l'unanimité.

*
* *

L'ensemble de la proposition de loi, tel qu'amendé, est adopté par vote nominatif à l'unanimité.

Les propositions de loi jointes (DOC 55 0086/001, DOC 55 0538/001, DOC 55 099/001, DOC 55 1078/001 et DOC 55 1733/001) deviennent par conséquent sans objet.

Ont voté pour:

N-VA: Björn Anseeuw, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel

Amendement nr. 10, tot invoeging van een artikel 10 en zoals gesubamendeerd bij amendement nr. 17, wordt eenparig aangenomen.

Art. 11 (*nieuw*)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 11 (DOC 55 0643/003) in, tot invoeging van een artikel 11 (*nieuw*), teneinde in koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen een artikel 18^{ter} in te voegen.

Het is aldus de bedoeling te voorzien in een uitkering voor zelfstandigen die rouwverlof nemen.

Mevrouw Ellen Samyn c.s. dient amendement nr. 16 (DOC 55 0643/004) in, als subamendement op amendement nr. 11, teneinde de regeling van het rouwverlof voor de zelfstandigen gelijk te stellen aan die voor de werknemers en de ambtenaren.

Amendement nr. 16 wordt verworpen met 12 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Amendement nr. 11 wordt aangenomen met 14 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 12 (*nieuw*)

Mevrouw Nahima Lanjri c.s. dient amendement nr. 12 (DOC 55 0643/003) in, tot invoeging van een artikel 12, teneinde de Koning ertoe te machtigen de in de artikelen 2 tot 4 en 9 tot 11 bedoelde bepalingen te wijzigen, op te heffen of te vervangen.

Amendement nr. 12 wordt eenparig aangenomen.

*
* *

Via naamstemming wordt het gehele aldus geamendeerde wetsvoorstel eenparig aangenomen.

De samengevoegde wetsvoorstellen (DOC 55 0086/001, DOC 55 0538/001, DOC 55 0990/001, DOC 55 1078/001 en DOC 55 1733/001) vervallen dientengevolge.

Hebben voorgestemd:

N-VA: Björn Anseeuw, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel

Ecolo-Groen: Cécile Cornet, Marie-Colline Leroy,
Evita Willaert

PS: Jean-Marc Delizée, Sophie Thémont, Leslie Leoni

VB: Ellen Samyn, Hans Verreyt

MR: Christophe Bombled, Florence Reuter

CD&V: Nahima Lanjri

PVDA-PTB: Gaby Colebunders

Open Vld: Tania De Jonge

Vooruit: Anja Vanrobaeys

La rapporteure,

La présidente,

Florence REUTER

Marie-Colline LEROY

Dispositions nécessitant une mesure d'exécution:
non communiqué.

Ecolo-Groen: Cécile Cornet, Marie-Colline Leroy,
Evita Willaert

PS: Jean-Marc Delizée, Sophie Thémont, Leslie Leoni

VB: Ellen Samyn, Hans Verreyt

MR: Christophe Bombled, Florence Reuter

CD&V: Nahima Lanjri

PVDA-PTB: Gaby Colebunders

Open Vld: Tania De Jonge

Vooruit: Anja Vanrobaeys

De rapportrice,

De voorzitter,

Florence REUTER

Marie-Colline LEROY

Bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vereisen:
niet meegedeeld.